Rok I. Nr 20 PISMO POŁUDNIOWE Wtorek, 19 stycznia 1937

KRAKOWSKI
DZIENNIK POPULARNY

10 GR 10 GR

Wojska rządowe umacniają zdobyte pozycje

Sukcesy wojsk rządowych w dzielnicy uniwersyteckiej

WALENCJA (Pat). Hiszpańska agencja rządowa donosi: Na froncie madryckim oddziały rządowe wysadziły w powietrze część kliniki uniwersyteckiej, poczem przeszły do ataku i zajęły dogodniejsze pozycje. Przez cały dzień inicjatywa operacyj znajdowała się w rękach wojsk rządowych, na wszystkich odcinkach frontu operacje utrudniała niepogoda.

Artyleria rządowa bombarduje

BLBAO (Pat). Komunikat urzędowy rady obrony Bilbao donosi, że działalność artylerji nieprzyjacielskiej na odcinkach Amurrio i Orduna znacznie osłabła. Artylerja rządowa bombardowała skutecznie pozycje przeciwnika w okolicach Eloric. Na innych odcinkach panuje spokój.

„Bohaterska" ucieczka

BARCELONA. Pat. Ubiegłej nocy około godziny 2 nad ranem okręt powstańczy, przypuszczalnie „La Canarias" ostrzeliwał Barcelonę z odległości 25 klm., znajdując się na wysokości rzeki Besos.

Baterie Cytadeli Montjuie zmusiły statek do ucieczki. Ogółem wymieniono około 40 strzałów, które obustronnie nie spowodowały żadnych strat. Odłamek pocisku zranił przypadkowo jednego człowieka.

1.000 zabitych i rannych rebeliantów

MADRYT. Pat. Dowódca Obrony Madrytu, gen. Miaja, oświadczył dziś rano, że w czasie ofenzywy, podjętej przez wojska rządowe w dniu wczorajszym na odcinku miasta uniwersyteckiego, po stronie nieprzyjacielskiej padło około 1000 zabitych i rannych.

Przed kilku miesiącami — mówił generał — rozpoczęła się wojna. Koniecznym jest, abyśmy ją wygrali przed upływem nowych sześciu miesięcy.

Aresztowanie faszystów w Madrycie

MADRYT. Pat. Dzienniki donoszą że wskutek przeprowadzonych rewizji w hotelach, aresztowano 35 osób. Większość z pośród zatrzymanych ma być zdaniem dzienników, członkami nacjonalistycznych organizacyj prawicowych. Pisma domagają się ostrej kontroli nad hotelami i pensjonatami.

Biuletyn oficjalny

MADRYT (Pat). Rada obrony Madrytu donosi, że na froncie madryckim na odcinkach miasta uniwersyteckiego i Monelca toczyły się gwałtowne walki. Wysiłki powstańców, zmierzające do wyparcia wojsk rządowych z pozycji dokoła kliniki uniwersyteckiej, załamały się zupełnie. Na froncie Guadalajara silne ataki nieprzyjacielskie na pozycje wojsk rządowych w pobliżu Avanades zostały odparte. Lotnictwo rządowe bombardowało skutecznie Port Melilli.

MADRYT. Pat. Komunika oficjalny wojsk rządowych brzmi:

Na froncie madryckim, na odcinku San Fernando — miasta uniwersyteckiego w ciągu całego dnia utrzymywał się silny ogień karabinów maszynowych i moździeży. Na innych odcinkach działalność obu walczących stron nie wielka.

Wojska rządowe umacniają zajęte wczoraj stanowiska w mieście uniwersyteckim.

„Czarni" narodowcy

PARYŻ. Pat. Hawas donosi z Madrytu, że na południowym odcinku frontu madryckiego miały się pojawić oddziały murzyńskie, które rzekomo zostały sformowane przez powstańców z pośród tubylców wyspy Fernando Po.

Meksyk nie zawiedzie

MEXIKO CITY. Pat. Prezydent Cardenas oświadczył prasie, że rząd meksykański będzie w dalszym ciągu dostarczał rządowi hiszpańskiemu broni i amunicji ze swych fabryk. Jeżeli zaś chodzi o dostarczanie materiału wojennego pochodzenia zagranicznego, to będzie on mógł być wysyłany z terytorium meksykańskiego tylko w tym wypadku, jeżeli kraj, z którego dany materiał będzie pochodził, wyda na to zezwolenie. Oświadczenie to komentowane jest w ten sposób, że znajdujące się obecnie w składach portowych w Vera Cruz 7 samolotów pochodzenia amerykańskiego nie będą mogły być wysłane do Hiszpanii.

Paryż zaopatruje się w maski gazowe

PARYŻ (Pat) Wszyscy mieszkańcy Paryża z miejscowości podmiejskich zostaną zaopatrzeni w maski gazowe. Maski te zostaną dostarczone bezpłatnie podlegającym mobilizacji oraz ludności ubogiej. Rada generalna departamentu Sekwany uchwaliła na ten cel kredyt w wysokości 10 miljonów franków.

W sprawie wspólnego frontu robotniczego

UCHWAŁY

LONDYN. Pat. Konferencja, zwołana przez Ligę Socjalistyczną (grupę Labour Party) uchwaliła 56 przeciw 38 rezolucję z żądaniem zawarcia układu pomiędzy niezależną Partią Pracy a partją komunistyczną, celem stworzenia wspólnego frontu.

ZASTRZEŻENIA.

LONDYN. Pat. Z powodu powziętej przez konferencję Ligi Socjalistycznej uchwały wzywającej do utworzenia wspólnego frontu Niezależnej Partii Pracy i komunistów, Komitet Wykonawczy Labour Party zażąda wystąpienia Ligi Socjalistycznej, do której należą też laburzyści, z Labour Party.

—o—

Demokracja ogniskami zarazy
oświadcza cynicznie Mussolini

BERLIN. Pat. Niemieckie biuro informacyjne donosi: „Voelkischer Beobachter" zamieszcza wywiad swego korespondenta Rolanda Strunka z Mussolinim, który m. in. oświadczył.

W roku obecnym zaszło wiele wydarzeń. Wykuliśmy oś Berlin — Rzym.

Nie wierzę w Stany Zjednoczone Europy, ale wierzę w ideę europejską, stworzoną przez świadomość że naszej kulturze, naszemu stanowi posiadania i naszej cywilizacji grozi jedynie (?) niebezpieczeństwo bolszewizmu.

Demokracje przeżyły się. Są one dziś świadomie lub nieświadomie ogniskami zarazy, nosicielami mikrobów i pomocnikami bolszewizmu.

Pakt śródziemnomorski włosko-angielski wzmacnia jedynie oś Berlin — Rzym.

Na zapytanie Strunka, czy utworzenie republiki sowieckiej w Hiszpanii, lub w jej części np. w Katalonii, oznacza groźbę dla status quo, Mussolini odpowiedział: To się rozumie samo przez się.

Wylazło szydło z worka. Utrwalenie republiki demokratycznej (co faszyści obłudnie nazywają „sowietyzacją") w Hiszpanii, oznacza dla Mussoliniego naruszenie status quo i stanowi pretekst do dokonania imperjalistycznego rozboju na żywym ciele ludu hiszpańskiego.

W Chinach

Przeciw japońskiej agresji

SZANGHAJ (Pat). Przewodniczący Rady politycznej Wang-Czi Wei przybył do Nankinu, gdzie wobec członków Kuo-Min-Tangu złożył znamienne deklaracje. — Mówiąc o polityce zagranicznej, Wang-Czin-Wei oświadczył, że Chiny wyciągną rękę do wszystkich narodów, które nie żywią agresywnych zamiarów. Jednakże Chiny nie mogą mówić o przyjaźni, gdy są ofiarą napaści. „Będziemy przelewali krew — mówił Wang-Czin-Wei — aż do chwili zaniechania manewrów agresywnych".

Nagłe przerwanie rozejmu

NANKIN (Pat). Pomiędzy rządem nankińskim a wojskami w Sian-Fu został osiągnięty rozejm, który będzie trwał do 15. lutego. Sporne sprawy będą omówione na plenarnym posiedzeniu centralnego komitetu wykonawczego.

Generał Yang-Hu-Czeu zgodził się na ewakuację 600 cudzoziemców, pozostających jeszcze w Sian-Fu.

Ewakuacji dokonano w drodze powietrznej.

NANKIN (Pat). Zawieszenie broni kończy się dziś o północy i nowa ofenzywa przeciwko Sian-Fu rozpocznie się niezwłocznie. Powodem nagłego przerwania rozejmu było to, iż Jang-Hu-Czeng, który ogłosił się gubernatorem prowincji Szan-Si, wysunął niespodziewanie wobec Nankinu szereg nowych żądań, a między innymi żądanie autonomii prowincji Szan-si.

Groźny wybuch w Łodzi

ŁÓDŹ 18. I. Pat.

Dziś o godzinie 8 rano wydarzyła się katastrofa w fabryce braci Laskowskich, przy ul. Pomorskiej 40. Na drugim piętrze gmachu, dzierżawionego przez fabrykę pończoch Zakrzewskiego, pękł kocioł do ogrzewania. Eksplozja była tak silna, że wyrzuciła w powietrze szczytową ścianę, zniszczyła maszyny i zdemolowała częściowo klatkę schodową. 8 osób, w tym 7-miu robotników i zatrudniona jako biuralistka siostra Zakrzewskiego zostało rannych odłamkami gruzu i kawałkami pękniętego kotła.

Wszyscy oni zostali silnie poparzeni i pogotowie ratunkowe przewiozło ich dwoma karetkami do szpitala.

Pomocy rannym udzielili robotnicy zatrudnieni na niższych piętrach fabryki.

W kilka minut po eksplozji nadjechała straż pożarna i zabezpieczyła teren. Ściany budynku. naruszone wybuchem zabezpieczono, ponieważ grożą miejscami zawaleniem się. Na miejsce wypadku przybyła komisja śledcza, która zbada przyczyny wybuchu.

Jak się dowiadujemy, według wszelkiego prawdopodobieństwa wybuch spowodowany został zamarznięciem przewodów cieplnych.

Wybór elektorów prezydenta w Finlandii
Sukces socjalistów

HELSINGFORS. Pat. Ostateczny wynik wyborów elektorów prezydenta przedstawia się następująco: Blok wyborczy Swinhufwuda — 84 elektorów (w roku 1931—64). Prawica szwedzka 26, agrariusze (Kallio) 56 (69), Stahlberg 38 dawniej 52, socjaliści 96 (90).

Zainteresowanie wyborami było bardzo żywe. Oddano 1.000.000 głosów, co stanowi 60 procentową frekwencję. Wybory minęły w całkowitym spokoju.

Zgromadzenie elektorów zbierze się w dniu 15 lutego, którego to dnia dokonany będzie obiór prezydenta.

Watykan idzie na kompromis z Hitlerem
Sprawy niemieckie i sprawy hiszpańskie...

PARYŻ. Pat. Hawas donosi z Rzymu: Papież przyjął kardynałów: Bertrama, arcybiskupa Wrocławia, Faulhabera, arcybiskupa Monachium i Schultera, arcybiskupa Kolonii, oraz biskupów: Muensteru i Berlina. Po audiencji członkowie episkopatu niemieckiego byli przyjęci przez kardynała — sekretarza stann Pacellego.

Koła watykańskie przypominają w związku z tym, że w ostatnim liście pasterskim episkopat niemiecki zajął wyraźnie antybolszewickie stanowisko i, protestując przeciwko oskarżeniom, których objektem w czasach ostatnich był kościół katolicki ze strony narodowych socjalistów, zapewnił kanclerza Hitlera o swej lojalności i gotowości do współpracy.

RZYM. Pat. Opinia publiczna dopatruje się usiłowań, zmierzających do odprężenia w stosunkach między Watykanem i kościołem katolickim w Niemczech z jednej strony, a rządem narodowo - socjalistycznym z drugiej. Odprężenie to mogłoby znaleźć swój zewnętrzny wyraz w nowej interpretacji konkordatu, łączącego Rzeszę Niemiecką z Watykanem. Byłoby ono w chwili obecnej uzasadnione i ułatwione zabiegami Rzeszy Niemieckiej o wzmocenie i rozbudowanie frontu anty - komunistycznego, którego celowość wskazuje m. in. rozwój kwestii hiszpańskiej (!) Nie brak też przypuszczeń, że rolę pośrednika w realizacji odprężenia między katolicyzmem o rządem Rzeszy mogłyby odegrać Włochy, których mężowie stanu prowadzą obecnie narady polityczne z wysłannikiem Hitlera, premierem Goeringem.

A katolicy w Niemczech?

BERLIN. Pat. „National Ztg." donosi, że w kościele parafialnym w Essen ks. Stolz podczas kazania scharakteryzował w bardzo drażliwych określeniach sytuację katolików w Trzeciej Rzeszy.

Zakończenie obrad kongresu sowietów

MOSKWA Pat. Agencja Tassa podaje, że 17-ty nadzwyczajny kongres Sowietów RSFSR. zakończył dziś trzydniowe obrady sprawozdaniem Kalinina o projekcie konstytucji RSFSR. Kongres dokonał wyboru komisji redakcyjnej, złożonej z 163 członków. która opracować ma ostateczny tekst konstytucji.

Następne posiedzenie kongresu, na którym wysłuchan zostaną propozycje komisji redakcyjnej oraz przyjęta będzie konstytucja, odbędzie się dnia 21 stycznia.

Wielka Brytania przeciw krajom napastniczym

NOWY JORK. Pat. Minister handlu W. Brytanii Runciman po przybyciu z Bostonu oświadczył przedstawicielom prasy, że W. Brytania jest całkowicie zaangażowana w polityce bezpieczeństwa światowego.

W żadnym wypadku nie może W. Brytania ofiarować łapówki krajom napastniczym pod postacią korzyści handlowych dla pacyfikacji ekonomicznej.

Walczymy z reakcją!

Po Kongresie Stronnictwa Ludowego

Wczoraj na sali Resursy Obywatelskiej odbył się Kongres Stronnictwa Ludowego z udziałem 383 delegatów oraz 240 gości z prowincji.

Zjazd zagaił b. wicepremier Thugutt.

W tym momencie wkroczyło na salę 30 sztandarów, wśród niemilknących oklasków i okrzyków. W Prezydium Kongresu zasiadają M. Rataj i Kosmowska, Tepper, P. Gruszka, J. Grudziński i dr. Putek.

Regulamin obrad odczytał sekretarz gen. Str. J. Grudziński.

Kongres przez powstanie czci pamięć zmarłych i poległych członków Stronnictwa, m. in. ś. p. Pluty i dra Buzka. Po tej części żałobnej delegaci i goście powstając manifestują na rzecz . . . . wśród długotrwałych oklasków i kończą manifestację tę odśpiewaniem pieśni „Gdy naród do boju". Kilku starszych wiekiem delegatów płacze. Następnie Kongres manifestuje na cześć ... oraz obecnie przebywających w więzieniach.

Prezes Thugutt odczytuje listy powitalne, między innymi od PPS., czechosłowackiego Republikańskiego Stronnictwa Agrarnego, od Grupy Literatów Chłopskich oraz od szeregu działaczy ludowych. Następnie podkreśla, że **o ile ma się mówić o współpracy, to może nastąpić ona tylko z robotnikami - socjalistami.**

W dalszym ciągu swego przemówienia wskazał ob. Thugutt na ciężkie położenie międzynarodowe oraz warunki życia wewnętrznego, w jakich znalazła się Polska. Nawet gdyby przyjąć, że chwilowo osiągnęliśmy dno kryzysu, to jednak nie można mówić o stałej poprawie, albowiem nie usunięto przyczyn zła. Lekceważenie chłopa, nierówny podział majątku i dochodu społecznego — oto przyczyny, bez których usunięcia nie zdoła Polska dostatecznie stawić czoła niebezpieczeństwu, jakie na nią idzie. Trwanie w dzisiejszym stanie warunków życia polskiej rzeczywistości jest na długą metę niemożliwe i dla państwa niebezpieczne.

Odpowiedź 16-tu milionów chłopów chcemy dać w wolnym Sejmie, tam gdzie można rozmówić się z ludem polskim nie przez intrygę i nie przez przekupstwo. — Tam chcemy postawić to, co nas łączy i to, co nas dzieli. Nie pójdziemy z żadną dyktaturą, czerwoną czy czarną. Naszym celem — przywrócenie demokracji i obrona wolności. Każda dyktatura jest nam wstrętna zarówno sowiecka jak i hitlerowska. Nie mamy zamiaru, jakkolwiek nam się ciągle przeszkadza w pracy, trwać w bezczynności. Musimy tworzyć Polskę ludową, budować demokrację gospodarczą, pracować na terenach oświatowych, tworzyć swój światopogląd w masach. Walka polityczna musi dać nam zwycięstwo, a Polsce spokój.

Po przemówieniu prezesa Thugutta nastąpiło wręczenie sztandaru ufundowanego przez powiaty Środkowej Małopolski. Sztandar wręczył prezesowi Kongresu wiceprezes Zarządu Powiatowego Stronnictwa Ludowego w Przeworsku Franciszek Słysz z Nowosielec, ten sam, który podczas manifestacyj nowosieleckich przemawiał do Marszałka Śmigłego-Rydza.

Sztandar wykonały członkinie Stronnictwa z powiatu jarosławskiego i przeworskiego.

Słysz mówił między innymi:

Wysoki Kongresie! Powiaty Jarosław, Przeworsk, Łancut, Rzeszów, Nisko — kolebka ruchu ludowego, na których terenie w Nowosielcach dnia 29 czerwca 1936 roku rozpoczęła się nowa era w dziejach ruchu chłopskiego, postanowiły ufundować sztandar dla Stronnictwa, który ma być symbolem siły i jedności chłopskiej.

Skromny ten sztandar, wyszyty został rękami naszych siostr, żon i matek. Wręczając ten sztandar do rąk p. prezesa Kongresu oświadczamy uroczyście, że praw chłopskich oraz honoru szerokich mas ludowych bronić będziemy do ostatniej kropli krwi.

Na pierwszym planie stawiamy ugruntowanie naszej państwowości przez zapewnienie Polsce bezpieczeństwa i siły na zewnątrz, a ładu i porządku na wewnątrz. — Stwierdzamy, że nie ma siły, któraby mogła oprzeć się dążeniu chłopów do objęcia władzy w państwie.

Chłop ten, który państwo żywi i broni, powinien być naturalnym jego gospodarzem.

Wszyscy dążymy do jednego świetlanego celu, jakim jest Polska Ludowa i objęcie władzy, jako jedyni, prawowierni gospodarze odpowiedzialni za całość Państwa Polskiego.

Stoimy twardo przy sztandarach zielonych i jesteśmy pewni, że poprowadzą nas do zwycięstwa. — Leży to w interesie Polski i chłopów.

Przy końcowych słowach przemówienia Fr. Słysza uczestnicy Kongresu powtarzają przysięgę, poczym śpiewają hymn narodowy. Imieniem pow. lwowskiego wręcza grot do sztandaru w postaci kosy delegat Lutyk, poczem sala śpiewa hymn ludowy „W morzu łez i krwi poczęta".

Po tej części manifestacyjnej rozpoczął referat b. marszałek sejmu Maciej Rataj.

Referat Macieja Rataja można streścić w jednym zdaniu: było to wołanie o demokrację. Ob. Rataj oświadczył kategorycznie: ani faszyzm, ani komunizm — tylko demokracja; chłopi muszą mieć należny sobie wpływ na Państwo.

Ob. Rataj stwierdził bankructwo obozu „sanacyjnego". Próby mącenia wewnątrz ruchu ludowego zawiodły. Nic nikomu nie pomogą żadne „kadzichłopy". Ruch ludowy zwarł się i okrzepł. Niema żadnych różnic między ruchem w kraju, a tymi ludźmi, którzy są poza krajem. Jesteśmy związani ze sobą i zgodni ze sobą.

Po dyskusji przyjęto jednomyślnie rezolucję zasadniczą. Rezolucję podamy osobno.

Oprócz tej rezolucji przyjęto jednomyślnie szereg innych wniosków, zgłoszonych na Kongresie i opracowanych przez Komisję Wnioskową.

Między innymi uchwalono:

1) upoważnić Naczelny Kom. Wykonawczy Stronnictwa Ludowego do zwołania ogólnopolskiego zjazdu chłopów do Warszawy; 2) zaprotestować przeciw praktykom cenzury i aresztowaniom działaczy chłopskich; 3) uchwalono wezwać członków do wstępowania do Spółdzielni prowadzących Uniwersytety Ludowe.

Obrady Kongresu zakończył przemówieniem ob. M. Rataj.

Dyskusja była bardzo ciekawa i żywa. Najmocniej były oklaskiwane przemówienia żądające ściślejszej współpracy z klasą robotniczą. Bardzo gorąco witano list od P. P. S.

Do spraw Kongresu wrócimy jeszcze.

Na marginesie musimy podkreślić stanowisko—jakiego należało się spodziewać—całej „czerwonej prasy" wraz z „Gazetą Polską". Oto te gazety nie wspomniały ani słowa o Kongresie.

Bardzo to znamienne. Rozumiemy to jako stosunek do wsi. Stosunek wrogi...

Zmiany personalne w Polskim Radio

W Polskim Radio nastąpiły zmiany personalne. Intendent Polskiego Radia, emerytowany pułk. Fuhrman, ma pójść na dłuższy urlop, z którego już nie powróci na **zajmowane stanowisko.**

List do Redakcji

Szanowny Panie Redaktorze.

Po ujawnieniu przez „Gazetę Wieczorną" faktu pieniężnego premiowania wśród członków t. zw. porozumienia młodej prasy artykułów przeciwkomunistycznych, przy czym pod to pojęcie były podciągane również oszczercze artykuły o „wpływach komunistycznych wśród nauczycielstwa" i „propagandzie bolszewickiej, prowadzonej przez Z. N. P." oraz przeciw akademikowi Rzymowskiemu — zwrócił się do mnie red. St. Piasecki z prośbą o wskazanie nazwiska osoby, wypłacającej te premie. P. Piasecki twierdził, że pragnie wyciągnąć konsekwencje z faktu stosowania podobnych metod, jako uczestnik zebrania „porozumienia młodej prasy". Oświadczyłem p. Piaseckiemu, że redakcja „Gazety Wieczornej" posiada dowody wypłacania omawianych piętnastozłotowych premij przez redaktora „Myśli Polskiej" i „Biuletynu Polsko - Ukraińskiego" p. Włodzimierza Bączkowskiego.

W związku z tym obecnie w dwóch kolejnych numerach „jutra" z dn. 13 i 14 b. m. zostały zamieszczone dwa listy p. Piaseckiego p. t. „Wykręcanie się przygwożdżone. P. Zagórski i jego metody" oraz „Kropka nad i w sprawie „Gazety Wieczornej". W listach tych p. Piasecki pisze m. in.:

> „O oświadczeniu p. Wacława Zagórskiego zakomunikowałem p. Włodzimierzowi Bączkowskiemu, aby zechciał z tego wyciągnąć konsekwencje. Do chwili obecnej nie wiadomo mi nic, czy p. Bączkowski jakieś konsekwencje wyciągnął. **Od p. Bączkowskiego wiem tylko, że p. Zagórski miał otrzymać od niego swojego czasu, zanim jeszcze był redaktorem „Gazety Wieczornej", 30 zł. „à conto" artykułów, które to pieniądze zwrócił, wypowiadając mu współpracę, gdy objął redakcję organu ZNP. Stąd, być może, pochodzą informacje o owych „piętnastozłotówkach".**

Przytoczony fragment listu p. Piaseckiego cytuje „ABC" w artykule p. t. **„Kto brał premie 15-złotowe za artykuły antykomunistyczne.** Tajemnica p. Wacława Zagórskiego" i insynuuje:

> „Wiemy, że brał pieniądze od p. Bączkowskiego p. Zagórski. Ale p. Zagórski stawia ten zarzut młodym publicystom oenerowskim?".

Otóż stwierdzam w sposób jaknajbardziej kategoryczny, że nigdy z p. Bączkowskim nie współpracowałem. Po moim powrocie z Wołynia, gdzie pracowałem dwa lata, p. Bączkowski zamówił po raz pierwszy u mnie artykuł do „Biuletynu Polsko - Ukraińskiego" **na ściśle określony temat** postawy defensywnej pewnych grup społeczeństwa polskiego na Wołyniu. Na poczet honorarium otrzymałem **20 zł.** Artykułu nie napisałem i zaliczkę zwróciłem, gdyż zorientowałem się w Warszawie co do wysoce szkodliwej, w moim przekonaniu, roli p. Bączkowskiego na odcinku młodej polskiej publicystyki. Poza tym nigdy nie miałem żadnych stosunków pieniężnych z p. Włodzimierzem Bączkowskim.

Oświadczam ponad to, że p. Bączkowski nie wyciągnął dotychczas żadnych konsekwencyj z postawionych mu zarzutów, a stwierdzonej tym samym ostatecznie metody pieniężnego premiowania oszczerstw nie potępił ani p. Piasecki, który — jak z jego listu wynika — utrzymuje nadal przyjazne stosunki z p. Bączkowskim, ani żadne z pism, wchodzących w skład „porozumienia młodej prasy". Jedyną konsekwencją, jaką ci panowie wyciągnęli z ujawnienia faktów, dowodzących o niesłychanym zepsuciu obyczajów wśród t. zw. narodowych młodych publicystów, były cytowane wyżej nikczemne insynuacje pod moim adresem.

Uprzejmie proszę pana Redaktora o podanie powyższych faktów do publicznej wiadomości na łamach swego poczytnego pisma i łączę wyrazy szacunku.

(—) Wacław Zagórski.

Bronimy postępu!

Osadzenie w Berezie

Do miejsca odosobnienia w Berezie Kartuskiej wywieziono ze Lwowa magistra praw, Bronisława Rotha, podejrzanego o działalność antypaństwową.

Wczorajszy „Robotnik" doniósł, że Bronisław Roth cierpi na chorobę Besedowa. Od sześciu miesięcy nie przychodził nawet do lokalu związku zawodowego kamieniarzy. Nie uczestniczył w żadnej pracy politycznej. Nie był nigdy karany sądownie, ani aresztowany, ani przesłuchiwany chociażby.

Zaszła więc jakaś **fatalna omyłka.** Ta „pomyłka" **może kosztować człowieka — życie.** Bo Bronisław Roth jest po leczeniu klinicznym na Uniwersytecie Jana Kazimierza; nie wolno mu pracować fizycznie; musi być pod stałą opieką lekarską.

Jutrzejsze posiedzenie łódzkiej Rady Miejskiej

Jak się dowiadujemy, mające się odbyć w dn. 19 b. m. posiedzenie Rady Miejskiej, ze względu na sam porządek dzienny, jak również na projektowane zgłoszenie szeregu wniosków nagłych zapowiada się nader interesująco.

Jednakże zarówno treść wniosków, jak i taktyka frakcyj radzieckich na posiedzeniu, trzymane są w ścisłej tajemnicy, i pojawiające się w prasie enuncjacje na temat przebiegu posiedzenia opierają się wyłącznie na przypuszczeniach — wysnutych przez autorów.

(m. br.).

Drożyzna w Łodzi

Cech piekarzy łódkich złożył w Starostwie grodzkim wniosek o podwyżkę cen chleba z 33 na 38 gr. za kilogram. Byłaby to już trzecia podwyżka w okresie kilku miesięcy. Jeszcze we wrześniu kg. chleba kosztował 27 gr. W tych warunkach postulat podwyżki płac, powszechnie wysuwany przez robotników łódzkich, jest zupełnie uzasadniony.

Manifestacja robotniczej Łodzi

W sobotę wieczorem w 10 lokalach P. P. S. w Łodzi, położonych w dzielnicach robotniczych, odbyły się zgromadzenia, na których przemawiali mówcy zarówno z ramienia P. P. S., jak i klasowych Zw. Zawodowych.

Wszystkie lokale były przepełnione, dla setek ludzi zabrakło miejsca.

Mówcy poruszali zagadnienia międzynarodowe, sytuację w Polsce oraz działalność Czerwonej Rady Miejskiej w Łodzi, ostro piętnując błazeńskie i prowokacyjne zachowanie radnych endeckich. Specjalną nutę wniosła na zebrania okoliczność, że wszyscy mówcy szeroko omawiali sprawę ob. Mieczysława Zdziechowskiego, któremu poświęcono wiele gorących słów, mocno przyjętych przez zebranych.

W uchwalonej rezolucji są żądania nowych wyborów do Sejmu, przeprowadzonych na podstawie demokratycznej ordynacji wyborczej, natychmiastowego zatwierdzenia nowoobranego robotniczego Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Rezolucja kończy się apelem do ministra sprawiedliwości o zwolnienie ob. Zdziechowskiego do czasu uprawomocnienia się wyroku.

Obradującemu w Warszawie Kongresowi Stronnictwa Ludowego **przesłano życzenia stworzenia jedności robotniczo-chłopskiej.**

Warsz. Konferencja Okręgowa PPS.

W niedzielę odbyła się dalsza część Warszawskiej Konferencji Okręgowej P. P. S.

Konferencja przeprowadziła ożywioną dyskusję nad zagadnieniami programu, statutu i platformy politycznej, mającej być przyjętą przez Kongres PPS.

Obrady były bardzo ożywione i toczyły się przy wielkim zainteresowaniu obecnych. W dyskusji zabrało głos 45 mówców.

Zgłoszono szereg wniosków, które rozpatrzyła Komisja Wnioskowa, a następnie plenum Konferencji.

Wybrano następnie delegację na Kongres oraz nowy OKR.

Echa zajść w Mińsku Mazowieckim

Władze prokuratorskie otrzymały w ostatnich dniach akta dwóch dochodzeń, prowadzonych przez sędziego śledczego od przeszło pół roku w sprawie zajść, które miały miejsce w Mińsku Mazowieckim **w dniu 1 maja,** oraz po zabójstwie wachmistrza ułanów, ś. p. Bujaka.

Sprawy oskarżonych o udział w ekscesach w Mińsku Mazowieckim nie będą rozpatrzone łącznie ze względu na różnolity ich charaktem, a spowodują wytoczenia kilku procesów. O udział w zajściach w dniu 1 maja oskarżonych jest 7 osób z pośród endeków, których aresztowano pod zarzutem napadu na pochód socjalistyczny i zadania śmiertelnych ran żydowskiemu czeladnikowi piekarskiemu.

Pod oskarżeniem o udział w podpaleniach i niszczeniu cudzego mienia, odpowiadać **ma 16** osób.

Sprawy akademickie

PANIE REKTORZE, CZY PAN O TYM WIE?

W piątek doszło na Uniwersytecie warsz. do ponownych zajść. Rano kasteciarze wywołali awantury na wydziale prawa i chemii. Około godz. 12-ej ponownie demonstrowała demokratyczna młodzież uniwersytecka, żądając od Rektora stanowczego wystąpienia przeciw awanturnikom. W pewnej chwili zastąpiła drogę demonstrującym bojówka endecka. W zamieszaniu padły znów strzały, ponoć znowu ze straszaka.

Dowiadujemy się również szczegółów awantury podczas wykładu chemii prof. Jabłczyńskiego. P. dr. Jędrzejowska, asystentka prof. Jabłczyńskiego, kazała woźnemu z polecenia pana profesora nalepione kartki usunąć. Wtedy jeden ze studentów, MOSSAKOWSKI, oświadczył, że czyni to na własną odpowiedzialność.

Drzwi przed wykładem zamknięto, mąciciele faszystowscy jednak wyłamali je i wrzaskami zagłuszyli wykład. Pałkarze rzucali również pogróżki pod adresem profesora, który musiał wykład przerwać.

WIEC ANTYENDECKI.

W niedzielę, dn. 17 b. m. odbył się w lokalu Handlowców przy ul. Siennej wiec akademicki. Licznie zebrana młodzież, w tym wiele organizacyj samopomocowych i kół naukowych wypowiedziała się zdecydowanie przeciw awanturom pałkarzy faszystowskich.

AKCJA DEMOKRATYCZNEJ MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ W WILNIE.

Po zamknięciu U. S. B. w Wilnie z winy awanturników endecko-oenerowskich, cała młodzież demokratyczna i lewicowa podjęła starania o ponowne otwarcie uczelni. W sobotę, dn. 16 b. m. Polska Młodzież Ludowa zwołała wiec przeciwko awanturom faszystowskim i o otwarcie Uniwersytetu.

Wśród młodzieży akademickiej są obecnie zbierane podpisy o otwarcie uczelni. Listy podpisało już wiele osób.

Joter.

Dwa wyroki śmierci

Sąd Apelacyjny w Poznaniu zatwierdził wyrok śmierci na przywódców szajki bandyckiej, grasującej w okolicach Kościerzyny, Gdyni i Gdańska, Klemensa Kozłowskiego i Władysława Frankiewicza.

Zakończenie 4-tygodniowego strajku okupacyjnego

Trwający od 4-ch tygodni strajk okupacyjny 100 robotników w firmie Czarnolewski w Łodzi (Cegielniana 66) został w sobotę zakończony.

Firma zobowiązała się, że w miarę uruchomienia fabryki zatrudni wszystkich robotników, którzy będą przyjmowani w porozumieniu z delegatami robotniczymi.

Robotnikom udzielone zostały zaliczki.

Wiceprezes Stronnictwa Narodowego dezerterem

Jak podaje dzisiejsza „Chwila", w Brześciu nad Bugiem aresztowano na polecenie prokuratora z Piotrkowa urzędującego wiceprezesa oddziału Stronnictwa Narodowego, podającego się za Michała Staszczyka. Aresztowanie działacza endeckiego nastąpiło po dłuższych obserwacjach. Ustalono, że właściwe nazwisko endeckiego działacza brzmi: Michał Opolczyk. Na podstawie fałszywych dokumentów, uzyskał on w swoim czasie prawo do renty inwalidzkiej. Opolczyk był przez długi czas ścigany przez urząd prokuratorski w Piotrkowie, oskarżony jak donoszą o dokonanie napadu bandyckiego. Ponadto okazuje się, że gorliwy „działacz narodowy" był poszukiwany przez Sąd Okręgowy we Lwowie **za dezercję** z wojska.

Nie wolno pobierać odstępnego za posadę dozorcy

Izba karna Sądu Najwyższego ogłosiła orzeczenie w procesie o handel dozorstwami. Administrator nieruchmości przy ul. Hożej Mordka Puterman, pobrał od dozorczyni Stefanii Borowskiej za pozwolenie odstąpienia dozorstwa 1000 złotych. Ustalono, iż od poprzedniego dozorcy administrator otrzymał za to rwnież odstępne w wysokości 400 zł. Puterman skazany został na 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem wykonania kary pod warunkiem zwrotu odstępnego.

Sprawa ta oparła się o Sąd Najwyższy, który skargę kasacyjną administratora **oddalił, uznając** karalność pobierania jakichkolwiek bądź kwot tytułem odstępnego za posady dozorców domowych.

O nowy kierunek czechosłowackiego handlu zagranicznego

Jednostronne zerwanie przez Niemcy klauzuli rzecznej traktatu Wersalskiego przyczyniło się do wzmocnienia w Czechosłowacji tych prądów, które już oddawna domagają się, aby czechosłowacki handel zagraniczny lepiej wyzyskał drogę wodną Dunaju. Nic więc dziwnego, że ostatni ten krok niemiecki przyjęty został przez czechosłowacką opinię publiczną naogół spokojnie, pomijając oczywiście polityczną stronę problemu. Zdają sobie z tego sprawę i czynniki niemieckie, które też pośpieszyły z zapewnieniami, że reżym na rzekach niemieckich nie ulegnie zmianie, uświadamiając sobie, że Czechosłowacja posiada dużo możliwości komunikacyjnych, zwłaszcza przy zaciętej walce konkurencyjnej między portami włoskimi i niemieckimi, do której ostatnio przyłączyła się i Gdynia. Porty te ubiegają się o przewóz towarów czechosłowackich, uświadamiając sobie jego znaczenie. W roku 1930, kiedy Czechosłowacji kryzys dawał się najbardziej we znaki, wywieziono drogą wodną Łaby z Czechosłowacji przez Hamburg 621.222 ton a dowieziono do Czechosłowacji tą samą drogą 554.056 ton; zatem ogólny obrót czechosłowacki na Łabie wynosił 1,175.278 ton. Nie ulega więc kwestii, że przede wszystkim Niemcom zależy na tym, aby stan taki został utrzymany, tym bardziej, że i w Niemczech z zainteresowaniem śledzi się nowe tendencje, jakie przejawiają się w życiu gospodarczym w Czechosłowacji.

Był okres, kiedy czechosłowackie sfery gospodarcze dużo uwagi poświęcały rozwojowi portu polskiego w Gdyni. Znane zakłady Bati pierwsze założyły własną przystań w tym porcie. Portem gdyńskim interesowały się również wielkie firmy drzewne Rusi Podkarpackiej i zdawało się, że niebawem Gdynia stanie się macierzystym portem handlu czechosłowackiego. Zrozumiałe jest, jakie wrażenie wywołała tu przed dwoma laty wiadomość, że Polska skierowała wywóz swego węgla górnośląskiego do Budapesztu przez Gdynię, Morze Północne, Gibraltar, Morze Śródziemne, Dardanele, Morze Czarne, a potem Dunajem, okrążając tak całą prawie Europę, zamiast skorzystać z kolei czechosłowackich na krótkim odcinku. Stąd pewna niechęć do Gdyni, a zwrócenie baczniejszej uwagi na Dunaj, (którego dogodność oceniła i Polska), który łączy Czechosłowację z jej naturalnymi rynkami zbytu na Bałkanie i Bliskim Wschodzie. Dunaj już obecnie odgrywa poważną rolę w czechosłowackim handlu zagranicznym, jak wynika najwyraźniej z tego, że w roku 1930 drogą tą dowieziono i wywieziono łącznie 1,144.502 ton towarów, a zatem swym znaczeniem dorównuje Łabie. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że rola komunikacji dunajowej będzie w latach przyszłych stale wzrastała, bowiem nie można nie doceniać dążeń, zmierzających do tego, aby stosunki handlowe między państwami Małej Ententy zostały jeszcze bardziej pogłębione, tak samo, jak nie mogą być pomijane inne dążenia państw środkowoeuropejskich, które na wszelki wypadek chcą zapewnić sobie w krajach Bliskiego Wschodu ważne bazy surowcowe i uniezależnić się w ten sposób od surowców zamorskich.

Tendencje te przejawiają się nader wyraźnie zwłaszcza w ostatnim czasie i przypuszczać można, że wymiana międzynarodowa towarów na Dunaju wzmagać się będzie w coraz to większej mierze. Wystarczy, jeśli przy tej sposobności wskaże się na budowę kanału Wołga — Don, która jest na ukończeniu i która stworzy nową arterię handlową dla zaopatrywania przemysłu środkowoeuropejskiego w potrzebne surowce. Rzecz prosta, że tendencje te przejawiają się wyraźnie zwłaszcza w Czechosłowacji, która pod naciskiem, jaki na nią ostatnio wywierają Niemcy, zmuszona jest zastanowić się nad tym, jakby uniezależnić się od dowozu i wywozu przez porty niemieckie i aby dla swego przemysłu zabezpieczyć niezbędne surowce, sprowadzane inną, bezpieczniejszą drogą. Reorganizacja przemysłu czechosłowackiego i nowe jego rozlokowanie polega właśnie na tym, że punkt ciężkości coraz bardziej przenosi się od granic niemieckich dalej do wschodnich części państwa. Nie mniej ważne jest, że przemysł ten, o ile nie korzysta z surowców krajowych, dostosowuje się do tego, aby mógł korzystać z surowców, jakich dostarczyć mu mogą państwa Bliskiego Wschodu. Zarządzenia te niewątpliwie zmniejszą zależność czechosłowackiego życia gospodarczego od niemieckich dróg komunikacyjnych i portów, a natomiast podniosą znaczenie Dunaju w handlu międzynarodowym. Orędownikiem tych tendencyj jest przemysł morawski z zakładami Bati w Zlinie ,z których inicjatywy uspławniana jest rzeka Morawa. Również Wag, wpadający do Dunaju, stanie się ważną arterią komunikacyjną Słowaczyzny, czemu i rząd poświęca ostatnio dużo uwagi. Czechosłowacki handel zagraniczny wytycza sobie zatem drogi, nowe kierunki, co nie bez znaczenia będzie i dla ogólnego handlu międzynarodowego.

St. Dąbrowski.

WIELKI PLEBISCYT

CZYTELNIKÓW „DZIENNIKA POPULARNEGO"

pod hasłem:

„Słowo drukowane pod strzechę chłopską i do izby robotnika"

Każdy z czytelników „Dziennika Popularnego" winien odpowiedzieć i zwięźle uzasadnić odpowiedź na następujące pytania:

1) Jakie wydarzenia w świecie w roku 1936 uważa za najdonioślejsze i dlaczego;

2) Jakie wydarzenia w Polsce w r. 1936 uważa za najdonioślejsze i dlaczego;

3) Kogo z cudzoziemców wskazałby jako kandydata do Międzynarodowej Nagrody Pokoju i dlaczego;

4) Kogo z Polaków wskazałby jako kandydata do Międzynarodowej Nagrody Pokoju i dlaczego;

5) Czy jest za rządem madryckim czy przeciw i dlaczego;

6) Czy jest za czy przeciw antysemityzmowi i dlaczego.

Odpowiedzi na powyższe pytania należy nadsyłać do redakcji „Dziennika Popularnego" w Warszawie, Nowy-Świat 62 z dopiskiem PLEBISCYT, dołączając do odpowiedzi poniższy kupon z odpowiednio wypełnionymi rubrykami.

Miejscowość . . . .
Najbliższa poczta . . . .
Imię i nazwisko . . . .
Dokładny adres . . . .
Zawód . . . . . . **wiek** . . . .

Czy zezwala na opublikowanie nazwiska w dzienniku.

Odpowiedzi na pytania powinny być pisane czytelnym pismem po jednej stronie kartki papieru, przy czym nie powinny zawierać więcej niż 50 słów odpowiedzi na każde pytanie. Odpowiedzi nieuzasadnione, a więc zawierające tylko same wymienienie zdarzeń lub nazwisk również będą uwzględnione przy rozlosowywaniu nagród. Odpowiedzi, KTÓRE UZYSKAJĄ NAJWIĘKSZĄ ILOŚĆ GŁOSÓW, BĘDĄ PREMIOWANE.

W tym celu redakcja „Dziennika Popularnego" przeznacza szereg nagród w postaci książek oraz bezpłatnych prenumerat miesięcznych „Dziennika Popularnego" i pism zaprzyjaźnionych.

Najlepsze odpowiedzi będą publikowane kolejno w miarę wpływania na łamach „Dziennika Popularnego". Również codziennie ogłaszane będą wyniki plebiscytu. Ostateczny termin głosowania upływa w dniu 20 lutego 1937 r. o godz. 12 w południe. Po ostatecznym zakończeniu głosowania dokładnie policzone głosy posegregowane zostaną wedle miejsc zamieszkania, zawodów uczestników plebiscytu, a wyniki tych obliczeń będą podane do wiadomości czytelników naszego pisma. Również ogłoszony będzie dokładny wykaz tych uczestników głosowania, którzy uzyskają premie. Nad przeprowadzeniem plebiscytu oraz rozlosowaniem premii czuwać będzie specjalny komitet plebiscytowy, w którym obok zespołu redakcji „Dziennika Popularnego" zasiądą zaproszone osoby. Nazwiska ich podamy do wiadomości. Wszystkich czytelników „Dziennika Popularnego" wzywamy do wzięcia udziału w plebiscycie.

Redakcja „DZIENNIKA POPULARNEGO"

Nad „Spokojnym" Oceanem

Spółka Akcyjna dla eksploatacji Japonii

Rozwój kapitalizmu w Japonii, w porównaniu z innymi krajami, nastąpił dość późno, ale za to tempo jego było znacznie szybsze. Wkrótce po przewrocie t. zw. Mei dżi (r. 1868) rząd przystępuje do rozbudowy przemysłu własnymi, państwowymi środkami. Kapitał japoński jest za słaby jeszcze, aby rozwijać się bez pomocy i opieki państwa. Ale jednocześnie sfery rządowe hojną ręką subsydiują prywatną inicjatywę. Przystępując do rozbudowy przemysłu rząd nie miał bynajmniej zamiaru tworzyć jakiejś formy kapitalizmu państwowego. Kierował się przede wszystkim potrzebą stworzenia militarnych środków obrony przed obcymi kapitalistami, a po za tym koniecznością stworzenia bazy, podstawy dla samodzielnego rozwoju kapitalizmu. I rzeczywiście, w miarę jak kapitaliści japońscy porastali w pierze, rząd oddawał im przedsiębiorstwa państwowe do dalszej eksploatacji. Dość liczne elementy „kapitalizmu państwowego", pozostałość wczorajszej epoki rozwoju kapitalizmu w Japonii, stopniowo zamierały i w tej chwili nieliczne tylko przedsiębiorstwa przemysłu zbrojeniowego pozostają w rękach państwa. Ogólnym jednak dążeniem rządu jest oddanie i tych przedsiębiorców w ręce kapitału prywatnego.

Przyjrzyjmy się, na kilku choćby klasycznych, typowych przykładach, w jakim tempie rozwijał się kapitalizm w Japonii. (Wszystkie poniższe dane statystyczne zostały zaczerpnięte z rosyjskiego przekładu pracy Haiamy „Współczesny imperializm japoński").

A więc.

Kapitał spółek akcyjnych i udziałowych inwestowany w różnych dziedzinach gospodarstwa japońskiego wynosił: w r. 1893 — 232 miliony, r. 1903 — 887 milion., by już w r. 1913 osiągnąć cyfrę 1,983 milion. jen (1 jena obecnie około 1,50 zł.). Przy czym kapitał samych tylko spółek akcyjnych wynosił około 85%.

Innym ważnym wskaźnikiem rozwoju gospodarczego, wzrostu produkcji przemysłowej jest wydobycie żelaza i stali. Wzrost produkcji tych dwóch podstawowych surowców przedstawiał się następująco:

żelazo (w tonach)
w r. 1901 — 56.834
„ „ 1910 — 185.451
„ „ 1913 — 242.676
stal (w tonach)
w r. 1901 — 6.033
„ „ 1910 — 167.967

Przemysł budowy maszyn, również jeden ze wskaźników rozwoju przemysłowego, wzrósł w okresie od 1894 do 1906 r. o 150%, przy wzroście zatrudnienia robotników o 300%. Przemysł włókienniczy, który w r. 1893 liczył zaledwie 414.758 wrzecion w r. 1908 rozporządzał ilością 1.381.306 wrzecion (w r. 1934 — 9.115.000!)

Jednak rozwoju przemysłu japońskiego do wojny światowej nie można porównać z tempem, jakie nastąpiło w latach 1914—18 i w pierwszych latach powojennych. Oto kilka cyfr ilustrujących inwestycje w gospodarstwie Japonii w latach 1914 — 1920.

1914 r. — 250.787 milj. jen
1915 „ — 292.584 „ „
1916 „ — 658.697 „ „
1917 „ — 1562.530 „ „
1918 „ — 2676.901 „ „
1919 „ — 4068.474 „ „
1920 „ — 5113.628 „ „

Ogólna wartość produkcji przemysłowej, odpowiadająca rozwojowi przemysłu japońskiego, w tych latach wynosiła:

1914 r. — 1371 milj. jen
1919 „ — 6737 „ „

Odpowiednio też wzrasta liczba robotników zatrudnionych w przemyśle, z 948.000 w r. 1914 do 1.612.000 w r. 1919.

Tych kilka cyfr porównawczych podajemy dla lepszego zrozumienia tempa rozwoju kapitalizmu japońskiego. Jak widzieliśmy, wzrost kapitałów spółek akcyjnych następował w tempie wyjątkowo rekordowym: z 232 milionów w r. 1893 do 1983 milionów w r. 1913. Należy dodać, że już w roku 1919 (zyski wojenne!) wzrósł on do 5.975 milionów jen, a w r. 1929 osiągnął fantastyczną sumę 13.782 milionów jen. Oczywiście przyczyną tego faktu była nie spotykana w innych krajach koncentracja kapitału, przechodząca w monopol kilkunastu potężnych rodów.

Już w samym charakterze, w istocie rewolucji roku 1868 tkwiły pierwiastki monopolistycznych tendencyj japońskiego kapitału. Odrodzona monarchia została powołana dla obrony interesów możnych feodałów, skoro stary ustrój nie potrafił, nie umiał przystosować się do nowych gospodarczych i politycznych warunków. Losy nowoczesnej Japonii pozostają w rzeczywistości w tych samych rękach.

Niemiecki generał Haushofer, autor ciekawej pracy o Japonii, stwierdza, że pionierami przemysłu japońskiego było 5 dworzan ze świty daimio (władcy feudalnego) Hori:

„Yozu Yamao (później hrabia), przede wszystkim budowniczy okrętów (stocznia Nagasaki, po tym założyciel kopalni, organizator wydobycia żelaza w Kamaisi, następnie pionier przemysłu szklanego i cementowego). Kirauke Endo (fachowiec w dziedzinie organizacji przedsiębiorstw, potym organizator słynnej mennicy w Osaka), Sudzuki Ito (później książe Hirobumi Ito), Tamon Shido (później markiz Kaoru Skui) i Jakuci Homural (później hrabia Mazaru Skui (organizator kolejnictwa)".

„Jednocześnie — pisze dalej Haushofer — trzeba tworzyć bankowość; znalazła ona niezbędną pomoc w centralizacji domów bankowych w Jeddo (w Tokio) a potrzebnych ludzi — wśród posiadających tradycję wielkich kupców Osaki. Z tego kręgu wierzycieli Szoguna i książąt feudalnych wyszedł Haschiromeon Mitsui, z domu handlowego w Tokio, przodek bankierskiej dynastii Mitsui. Stamtąd też wyszła rodzina Okura i i stamtąd (z Osaki) Kanoiki Semedu założyciel banku Kanoiki; dalej Kutsisemon Sumitimo (koncern) i inni. Zamiana podatku ryżowego na pieniężny była na rękę tym rodom bankierskim, w dążeniu do stworzenia poziomych koncernów." [1]).

Trudno, zaiste, o lepszy, trafniejszy obraz, niż ten, który dał nam niemiecki generał w stanie spoczynku, w cytowanej powyżej pracy **„Odrodzenie Japonii"**. Lichwiarski kapitał feudalnych władców — pionierem japońskiego kapitalizmu. Zasłużeni wierzyciele odrodzonego cesarstwa — „Kapitanami przemysłu"!

I dziś po pięćdziesięciu z górą latach, faktyczni władcy Japonii, to ta sama, nieliczna garstka potomków możnych feodałów, te same rodowe nazwiska.

Według danych Cesarskiego Urzędu Kredytowego w r. 1929 Japonia liczyła 3.000 osób, których majątek wynosił ponad 1 milion jen! Na czele kroczą rody Mitsui, Mitsubishi, Satsuma i Sumitomo. Koncerny tych rodzin obejmują 236 towarzystw z ogromną ilością przedsiębiorstw przemysłowych; górniczych, elektrycznych, gazowych, chemicznych, włókienniczych, transportowych, budowy maszyn, okrętowych, magazynów uniwersalnych i towarzystw asekuracyjnych.

Słowem spółka akcyjna dla eksploatacji Japonii.

Powyższe cztery koncerny kontrolują przeszło połowę wszystkich wkładów bankowych w Japonii, 75% całego strustowanego kapitału i powyżej 25% całego kapitału towarzystw asekuracyjnych. Według obliczeń japońskiego ekonomisty Taka Haschi, kapitał kontrolowany przez te cztery koncerny wynosi 4.812 milionów jen, zaś kapitał kontrolowanych przez nie spółek akcyjnych równa się sumie 7,5 miliardów jen, t. j. około 60% całego kapitału wszystkich spółek akcyjnych Japonii. (U. Haiama — „Współczesny imperializm japoński").

Największe znaczenie jednak posiadają grupy Mitsui i Mitsubishi. Kapitał własny grupy Mitsui równa się sumie 1.754.700 tysięcy jen, W rękach Mitsui znajduje się 25% całego handlu zagranicznego Japonii i 3¼ miliona ton tonażu okrętowego [2]). Z Mitsui konkuruje grupa Mitsubishi, której kapitał wynosi „zaledwie" 726 milionów jen.

Całe gałęzie przemysłu japońskiego koncentrują się w jednych rękach. Cztery wielkie firmy produkują 90% miedzi. Wszechjapońskie zjednoczenie fabryk włókienniczych obejmuje w tej chwili 100% produkcji przemysłu włókienniczego. Proces koncentracji i centralizacji kapitału w Japonii zaszedł tak daleko, że niejednokrotnie koncerny, które figurują w statystyce jako samodzielne, w rzeczywistości są oddziałami jednej z czterech firm, jak Mitsui lub Mitsubishi, rozciągających kontrolę nad dziesiątkami, a nawet setkami przedsiębiorstw, które powszechnie uważane są za samodzielne.

Życiem gospodarczym Japonii rządzi pięć banków, t. zw. „wielka piątka" („Big Five"), ekspozytury znanych już nam potężnych koncernów. Około 40% wszystkich bankowych wkładów Japonii gromadzą te banki.

Po za tym 13 innych wielkich banków skupia około 35% wkładów. Na ogólną liczbę 783 banków (w r. 1913 — 1614!) 5 kolosów i 13 „mniejszych" banków rozporządza 75% wszystkich kapitaw bankowych Japonii, co przy tak ścisłym zlaniu się kapitału bankowego z przemysłowym, czyni tych nielicznych potentatów dyktatorami życia gospodarczego Japonii.

Z gabinetów dyrekcyjnych potężnych banków i trustów, z konferencyjnych sal wielkich spółek akcyjnych, z tych sztabów generalnych imperializmu, płyną nieustannie rozkazy. Tam, w nowoczesnych, luksusowych pałacach Tokio, Osaki i Kobe, w twierdzach Mitsuich i Okurów, decyduje się o losie sześćdziesięciu milionów nędzarzy — robotników i chłopów Japonii. Decyduje się o losie istotnych budowniczych tej świetności i potęgi, którym ojczyzna wdzięczna, Nippon wspaniały, kraina wiśni kwitnącej, nic dać już nie może. Prócz ogromu nędzy, niewoli społecznej i udzielanych mimowoli wielkich nauk, zwiastujących nowe lepsze jutro.

Władysław Rachoń

[1]) Koncerny obejmujące przedsiębiorstwa jednakowej gałęzi produkcji. (W. r.)

[2]) W r. 1932 ogólny tonaż handlowy floty japońskiej wynosił 4.255 tys. ton.

P. Budzyński — co pan na to?

Wczorajszy „Nasz Przegląd" zamieścił dwie odbitki pisma żydowskiego „Der Telegraf", które było redagowane przez „lekkokonnego kawalerzystę", posła Budzyńskiego. Wycinki zawierają odezwy nawołujące Żydów łódzkich do głosowania na Budzyńskiego.

Obecnie przemysłowcy i kupcy żydowscy w Łodzi, którzy złożyli większe kwoty pieniężne na fundusz wyborczy do Sejmu dla posła Budzyńskiego, a który popełnił grubą niewdzięczność, postanowili wystąpić przeciw niemu na drogę sądową, domagając się zwrotu pieniędzy.

Motywują to tym, iż poseł Budzyński, przyjmując pieniądze, zobowiązał się wobec ofiarodawców, iż bronić będzie spraw żydowskich. Jak w tych sferach przemysłowych i kupieckich zaznaczają, poseł Budzyński miał na cele wyborcze otrzymać ogółem około 150.000 złotych.

***

Niestety, ten, który odgrywa główną rolę w tej komedii, dotychczas milczy.

Może rozprawa sądowa zmusi „posła" Budzyńskiego do ujawnienia całokształtu agitacji wyborczej na rzecz jego osoby.

Tabela wygranych

9-ty dzień ciągnienia IV klasy 37 Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

Zł. 10.000 — 28785 50099
Zł. 5.000 — 37314 49786 55886 57241 98711 152619 159613
Zł. 2.000 — 3545 5623 25811 33134 39736 44046 45392 46878 50759 53026 55335 64836 74008 74192 105975 106084 110716 112250 146395 150156 150173 151831 152734 164668 171150 190373 194944
Zł. 1000 — 25406 28327 32551 35669 38715 44354 48033 48960 72779 77182 83671 103916 111282 115159 115764 125823 128351 148855 149244 153706 168172 170450 177554 159238 181760 191669

238 309 69 91 415 22 326 38 79 788
54038 104 41 509 78 88 688 773 984
55008 29 50 175 263 84 587 667 71
711 79 821 936 56014 274 91 430 33
46 707 57039 42 54 163 384 582 820
973 58065 121 258 302 486 99 831
945 59161 75 297 468 505 54 84 697
826

60084 323 523 33 643 789 954 93
61096 106 270 339 626 706 38 858
62021 217 338 403 26 577 670 822
90 948 63230 695 746 64075 474 591
614 42 59 729 896 957 65134 45 512
523 77 66167 313 91 430 64 514 35
64 646 723 38 842 67348 66 404 31
724 68052 327 484 514 28 86 759 895
69093 121 39 86 98 319 410 500 25
93 717 20 39 58 909 18 70118 38 57
318 28 66 72 448 704 924 90 97

Wygrane po 200 zł.

40 457 66 578 802 45 69 960 1014
812 519 653 813 69 933 37 2003 111
65 225 488 501 623 29 824 948 3005
223 361 549 56 637 703 893 4033
108 11 92 208 19 86 326 28 405 39
644 751 90 900 5219 30 71 302 423
37 627 448 865 935 81 6009 67 160
438 504 629 65 754 933 7037 38 77
107 78 217 38 443 62 72 551 911 40
77 8095 108 24 85 316 59 627 39 53
79 753 220 45 984 9521 59 834 41
922 10026 40 72 181 84 319 28 55
782 819 969 99 11033 293 405 11 19
671 793 849 12011 44 118 45 260
93 593 974 13052 77 156 228 95
323 75 537 743 802 80 929 62 14094
110 202 39 59 331 58 410 49 601 91
97 766 943 96 15157 387 504 6328 71
730 975 16062 202 54 64 317 33
509 22 85 613 86 843 70 17047 93
119 470 640 899 926 18040 85 110
47 78 287 447 576 754 78 844 99
504 19340 404 621 737 61 837 43 938
20100 375 578 804 36 58 21207
593 804 36 58 22122 284 407 532 91
886 949 23145 273 84 90 527 38 41
60 780 24083 282 311 414 82 602 32
25167 327 462 764 69 820 26077 166
444 69 501 642 63 86 713 27012 75
184 296 148 71 529 721 29 968 98

28022 362 515 607 26 802 63 900
29022 226 28 79 89 485 858 948
30052 281 99 307 34 74 572 683 718
70 807 78 31092 185 200 22 415 527
73 610 723 51 900 19 80 32025 37
453 73 550 660 968 33044 94 106 15
92 237 50 82 380 81 408 557 34200
439 532 75 98 699 848 95 948 35002
7 25 80 825 80 415 81 790 993 36238
647 313 49 98 99 37004 29 195 96
251 316 81 97 554 62 855 38074 144
219 38 325 77 443 565 704 935 39062
104 110 419 551 699 803 32 921

40007 128 228 524 67 988 92
41131 445 57 85 573 604 723 849 032
42095 240 373 511 699 763 66 805
25 79 900 15 57 43129 323 428 742
825 901 72 80 86 44040 97 336 58
405 587 98 611 69 798 825 941 45348
407 79 557 678 82 813 20 93 46093
161 96 258 379 432 63 89 558 864
82 47122 95 305 66 87 453 97 656
712 13 858 48151 222 358 523 33 611
909 49091 319 586 765 80 906 50046
196 215 85 319 431 579 609 835 969
51030 36 86 189 284 355 894 52103
12 72 80 386 405 717 962 53068 137
71068 340 402 33 514 39 625 30 62
882 92 72019 206 91 665 842 63
73052 199 613 74007 45 53 254 365
507 602 18 831 905 82

7505 117 204 413 18 85 555 664 743
871 905 21 76049 796 831 996 77040
141 691 767 882 947 70 78054 118 96
403 61 544 57 694 708 15 50 70 893 63
79820 361 66 526 80290 318 40 427 705
12 820 41 972 81094 295 410 16 36 83
540 703 94 82312 21 404 48 49 52 597
615 784 940 61 83090 100 28 223 74
432 727 74 807 25 45 46 87 84164 96
216 49 332 60 438 82 603 12 43 82 813
57 85048 180 269 507 37 40 59 796
86214 408 791 87188 288 547 77 602 86
704 17 50 64 78 885 918 29 8282 97 416
93 638 860 75 89033 146 285 328 74
496 565 621 884 954

90230 319 92 456 517 30 752 810
934 91104 610 77 844 919 77 92021 90
373 98 447 562 882 950 93039 113 56
59 337 539 59 80 601 27 63 714 37 811
907 94079 83 127 77 261 369 423 96404
44 579 657 773 921 97053 188 427 660
85 98019 628 94 99036 141 356 515 20
603 750 77 814 29 35 38 958 97

100207 602 757 962 101143 243 404
563 81 834 81 102006 8 84 226 338 564
800 901 79 103001 113 78 95 232 33 93
431 605 104490 515 85 753 949 105008
45 134 48 225 48 87 448 61 598 615 85
825 42 99 936 106022 350 88 94 560
706 808 56 992 107087 165 76 308 450
87 89 801 50 75 108035 50 102 214 474
911 109006 86 535 785 973 110379 96
446 73 635 111329 453 549 678 895 935
112029 86 139 88 348 457 91 530 813

957 113062 920 346 55 67 402 12 39
717 86 875 952 92 114013 43 141 203
391 412 675 115141 255 421 549 73
603 717 950 73 116028 55 150 374 91
599 806 57 964 88 117039 156 84 551
651 69 913 28 99 118111 26 256 86 542
93 736 61 984 119001 91 105 72 213 96
377 498 752 827 96 937 120002 100 13
215 368 583 668 74 795 939 121030 50
78 131 408 83 532 71 660 702 64 65
832 122534 68 639 915 123376 81 521
658 74 925 38 124124 84 670 899 955
125023 75 290 95 498 126169 277
359 65 572 797 819 127126 90 627 68
877 996 128251 325 415 23 65 90 503
96 644 89 742 55 808 129053 229 403
650 764 895 959 130416 85 549
131021 41 73 356 60 441 45 618 638
722 133070 99 142 212 17 444 82 588
600 838 134172 230 99 319 590 95 655
88 867 135171 235 524 70 662 736 73
136204 89 663 814 137000 25 155 288
338 650 74 765 85 923 138291 432 500
691 773 883 139008 169 206 310 434
96 98 800 59 957 94 140025 139 353
421 527 70 633 713 32 870 950
141020 196 251 82 304 434 664 826
78 961 142023 125 303 637 47 74 755
76 844 66 143081 335 715 64 860 945
144189 234 77 700 70 891 940 67
145021 29 109 62 256 472 634 67
146092 656 899 147024 303 6 29 764
822 30 33 77 148022 53 107 82 207 82
858 506 675 82 843 69 910 149037 61
116 201 357 81 598 637 710 23 821 40
993

150007 70 127 237 325 41 411 541
83 616 61 70 151022 150 409 555 757
802 24 912 152039 119 42 58 552 700
90 153090 102 38 291 427 36 541 75
916 154105 81 155059 310 400 560
625 832 911 156090 165 207 32 96 348
64 569 157149 283 89 382 85 423 40
72 97 616 757 850 158196 438 70 559
674 81 719 803 991 159034 204 41 315
86 722 75 992 160449 77 713 69 97
804 161086 112 494 624 26 770 96 94
162033 94 422 62 970 163109 19 414
569 984 85 164049 103 53 210 371 518
731 48 946 165283 390 448 56 503 99
811 53 96 932 58 166056 107 15 27
247 86 399 919 66 167063 124 58 252
85 385 320 60 63 93 500 7248 82
168065 245 70 423 501 613 759 169065
730 837 68 992 170031 33 75 395 420
527 19 61 637 71 707 840 994 171167
272 78 384 410 17 615 77 797 801 39
172006 38 45 332 78 453 555 67 664
777 942 173013 127 40 82 293 379
483 542 85 621 62 73 803 174032 166
227 75 87 564 654 89 927

175043 348 93 487 613 40 809 17 44
88 908 10 176086 268 418 545 57 83
635 786 953 177199 261 828 483 960
178139 260 409 74 58 562 87 98 674
75 730 70 878 913 74 179078 202 303
500 28 637 95 858 70 180048 57 59 88
193 204 492 94 771 838 181276 500
609 749 880 182058 178 221 308 543
692 807 22 24 56 943 86 183024 165
243 56 520 843 56 57 184020 248 95
322 28 33 54 449 69 545 751 861 921
93 185078 253 347 70 89 819 72
186208 376 401 520 56 62 85 600 22
753 93 864 76 911 63 187071 324 52
66 411 84 653 895 921 188152 375 83
493 964 189165 223 69 334 80 84 457
568 724 809 17 63 972 190456 74 542
88 615 87 734 85 807 74 191006 157
92 253 413 506 192036 97 214 508 780
193193 330 519 36 676 874 194029 170
226 32 426 512 67 626

III ciągnienie

Po 200 zł.

172 1044 125 828 41 901 11 2048
109 526 72 690 92 3628 95 977 4202
35 330 90 94 97 595 612 899 5040
184 327 613 790 6046 412 770 91 7235
790 862 88851 87 9253 750 10314 442
672 902 11836 96 12042 34 45 404
824 930 13057 128 220 325 52 560
842 14097 406 31 624 894 977 15601
62 761 73 74 16037 17164 712 22
18122 738 19220 350 66 574 663 752
809

20499 755 912 21180 294 562 22084
153 222 34 479 555 817 39 23003
287 487 242222 303 573 854 943
25057 187 342 91 486 28379 602 859
27038 96 493 28249 646 724 94 818
67 29145 324 566 764 30128 30 65
253 544 31163 373 729 823 971 32046
371 599 655 33487 522 85 34187 212
81 646 88 35040 300 519 56 744
945 71 36019 389 439 572 787 931
79 37287 99 434 641 719 56 884 979
98 38114 51 911 39074 249 91 820

40050 180 97 914 41585 924 42072
536 686 43227 461 523 603 44031
133 45161 288 836 915 46307 987
47010 102 213 87 503 645 980 48870
49396 416 530 854 935 99

50169 232 559 51199 222 485 534
62 52155 315 778 860 98 53326 93 730
803 957 54187 343 449 620 809 10 981
55149 310 25 54 92 411 39 75 535 604
56043 107 817 57723 58152 220 306
527 667 961 59166 92 725 94 959
60371 446 510 682 61263 84 360 902
62166 287 511 25 725 69 63119 40
64312 512 65001 34 82 178 698 773
826 66004 47 244 625 741 874 947
67412 574 828 68017 205 345 464 612
60 723 835 43 69223 340 473 575 790

70079 149 279 344 88 789 963 71050
123 73 245 386 72137 41 92 373 84
73362 654 847 86 74153 73 274 581
888 916

75108 82 759 77 957 76352 857
77302 22 915 78200 03 70 98 351 554
835 911 38 51 79145 246 315 92 405
503 673 896 917 38 80468 692 711
81529 892 921 82066 155 83488 567
96 84194 403 14 510 702 886 923
85302 623 86520 755 68 83 988 87061
252 321 702 915 25 88385 408 89010
395 424 573 942 90094 266 355 414 84
542 44 91215 306 27 587 832 92393
606 839 93162 240 73 504 912 61
94037 333 531 616 869 95675 768 81
804 96553 603 97216 305 29 520 51
98208 99007 140 700 36 878

100058 288 891 97 101027 476 745
102075 184 283 483 103309 56 429 73
678 940 104114 52 82 403 968 105071
172 374 682 92 106954 107243 591
645 705 25 51 834 108168 272 79
109539 53 613 94 110082 481 111853
97 112149 54 221 37 339 438 527 695
98 767 77 858 113230 843 761 950
114096 240 404 747 994 115282 738
79 829 963 86 116425 668 783 117023
120 259 872 753 118167 400 557 614
847 119065 870 538 953 120007 88 57
141 602 19 716 903 12 121156 70 310
122042 209 867 482 123078 234 753
124199 650 739

125028 110 639 48 126048 94 105
81 60 283 432 76 127200 83 565 825
128946 236 340 774 129035 436 70
702 25 28 130141 567 944 51 131016
84 88 91 217 18 350 132159 374 507
654 78 133045 192 633 619 134081
365 135379 864 904 20 136335 546
72 78 823 30 137004 6 109 473 548
97 761 79 900 3 138236 41 574 650
876 139084 316 64 471 571 757

140257 369 406 57 506 141273 523
142145 658 956 143524 829 144119
214 46 362 499 658 429 862 145011
88 110 241 636 992 146503 693 758
147144 232 459 654 847 148631 533
669 634 149036 285 501 15 839
150247 324 753 913 90 151415 27
826 70 153497 627 693 154076 97
249 155042 406 546 914 157085 140
70 323 600 158045 340 72 480 573
90 159513

160200 17 300 17 672 82 161066
114 34 337 894 162045 224 53 347
598 677 163282 390 448 164470 81
165302 166007 106 241 94 509
167959 168652 66 649 829 169265 397
658 88 917 70 170152 220 344 565
634 888 171012 258 641 172003 12
226 450 17320 385 721 8379 61
174004 186 364 427 88 175053 317
479 645 176044 81 115 584 607
177296 593 254 178133 296 377 457
556 90 832 957 179004 858 180711
181169 408 15 894 994 182134 669
183146 81 215 491 838 184221 683
185436 583 733 964 186439, 686
187251 612 57 812 924 52 188140
270 618 189554 812 57 927 50 190047
396 407 651 191016 117 64 65 242
560 689 700 41 192263 452 689 738
193026 44 457 540 733 898 194083
152 451 532 672 839 965 67 89 99

IV ciągnienie

Główne wygrane

Zł. 25.000 — 145597
Zł. 20.000 — 157968
Zł. 10.000 — 142808 155003.
Zł. 5.000 — 4390 18070 77962 81340 140908 154240 186354
Zł. 2.000 —20030 27220 812 31348 35084 99260 106004 114930 146408 150055 153074 188446
Zł. 1.000—1577 6045 19475 26053 28338 36944 37194 42738 47557 53949 54198 74101 75511 76215 77647 101807 102963 111833 113205 118537 118679 143664 168393 778 169091 173380 176839 185069

Wygrane po 200 zł.

97 268 359 67 88 451 600 36 71
98 746 972 1010 123 71 294 358 748
851 2022 297 374 88 502 87 818 3009
443 4080 684 874 5304 97 498 541
706 910 6068 93 881 948 76 7152
65 267 81 543 879 957 8212 493 898
9336 639 98 10674 11807 23 12298
305 37 786 13211 374 917 14145 533
620 746 15226 404 545 821 68 16123
274 787 832 88 17026 588 608 18224
446 19319 73 980

20214 348 50 714 21415 554 89
632 942 22184 291 351 831 23064
349 566 699 883 24290 362 786 952
56 25181 208 359 530 93 26442 544
70 700 848 917 19 27059 95 484 693
835 28160 487 663 997 29035 63 360
472 30127 205 592 617 31551 841
998 32227 539 77 33168 352 523 826
34230 363 440 607 35170 757 58 918
32 36055 245 438 3711 36 487 610
710 78 852 38131 78 717 39052 434
863 923

40309 30 514 253 41032 69 188
330 633 750 827 99 903 97 42154 702
43060 308 450 433 578 476 827 922
22 45197 654 46042 488 580 897 907
14 81 47025 126 39 324 48090 236
339 49163 76 378 506 23 600 858 974
50068 226 43 305 96 505 91 650 615
910 51094 144 69 470 928 84 52041 369
521 703 31 870 53478 850 960 54407
86 87 417 37 55467 507 639 56027 44
614 97 57187 237 728 947 58002 200
347 604 59082 257 320 46 76 408 25
528 746 827 60137 333 408 780 907
61567 672 778 890 62153 537 714 887
921 63025 57 66 210 19 383 539 607
14 753 64014 28 214 34 652 846 65766
66083 89 403 57 551 670 887 61076 438
71 501 23 68421 589 746 841 84 69106
309 56 473 99 709 860

70367 811 49 935 71072 216 308 643
72436 663 75 837 73542 761 74137 276
666 848 75093 237 460 549 830 58 79
76440 611 19 20 782 803 77187 201 363
480 93 766 78075 371 490 558 608 709
66 84 813 953 79288 389 455 850 80100
76 94 695 822 953 81000 49 287 306
27 733 63 946 82121 202 31 331 527 93
697 751 879 83012 16 179 482 920 88
84119 491 664 85658 86043 115 908 33
97 87689 88002 357 745 802 89370 473
749 90351 449 864 91087 665 722 92338
953 68 93191 313 89 543 83 94118 450
913 99133 41 388 684 810 51 990 96514
615 842 97309 13 98038 103 273 326 78
682 960 99005 99 95 195 616 97

100004 181 264 68 463 841 101202
588 930 102095 590 760 95 926 49
103172 495 584 676 104003 488 105007
42 356 706 106040 630 735 107245 437
681 798 832 108003 407 914 76 109324
976 110390 552 63 111148 52 391 655
112392 602 50 840 60 113196 508 839
72 961 73 114050 70 164 495 844 953
115008 502 40 692 784 116092 582 868
117075 121 442 721 118198 554 783
813 119121 733 120481 639 757 121240
339 673 925 122039 123611 71 124100
507 642 74 845 68

125093 192 224 396 460 944 126434
748 127165 772 128181 42 62 81
129177 819 29 130020 69 77 674 85
967 131341 95 534 622 98 885 967
132182 202 34 511 689 133059 90 199
134114 247 664 808 135020 105 622
136096 914 137809 925 86 138001 81
477 906 139100 489 715 820 140436
828 81 141663 887 946 142015 31 236
84426 714 143784 952 144202 42 514
775 845 337 145065 100 695 68 997
146236 549 147516 67 91 997 148052
122 424 663 149141 529 928

150480 829 938 151268 152984
153462 94 790 833 154251 381 794
807 900 155039 117 227 47 74 314
569 66 684 156311 440 544 157088
107 210 518 158036 42 128 463 533
86 635 938 159382 449 511 740 818
40 82 938 160095 383 721 67 850 71
161162 383 409 870 163067 108 762
945 164093 263 487 567 788 165052
207 82 645 166687 708 968 74 167619
895 168046 111 314 169383 690 60
170126 98 338 91 456 93 585 966
171093 276 391 94 474 702 938
172322 520 727 173463 826 174199 246
363 412 726 992

175142 417 99 711 22 854 927
176264 316 404 637 735 927 87 177104
319 417 36 515 71 642 730 178092 258
841 912 66 179053 205 462 588 638
874 914 62 180251 373 90 446 852
181013 187 289 443 627 182492 797
810 183307 639 882 996 184006 60
556 185029 278 586 670 759 186056
110 868 187796 933 188041 148 285
855 653 52 189027 89 417 519 190290
826 86 915 191096 407 [illegible] 794
869 990 192026 316 84 431 942 193184
237 839 933 194074 201 408

OD REDAKCJI

Opierając się na dotychczasowym doświadczeniu i chcąc zadość uczynić prośbom licznych Czytelników, Redakcja postanowiła rozszerzyć zakres pracy Poradni Prawnej w ten sposób, że oprócz odpowiedzi, drukowanych w naszym piśmie na pisemne zapytania Czytelników (w szczególności zamiejscowych), nasz Radca Prawny za okazaniem niżej umieszczonego kuponu udzielać będzie bezpłatnie porad prawnych Czytelnikom naszego pisma w lokalu Redakcji we wtorki i piątki w godz. 8—9 wiecz.

KUPON

upoważniający do uzyskania bezpłatnej porady prawnej radcy prawnego **Dziennika Popularnego**

Bronimy postępu!

Zgon Mikołaja Murawiewa

W Moskwie zmarł były znany działacz rewolucyjno - demokratycznego obozu rosyjskiej przedwojennej radykalnej inteligencji ś. p. Mikołaj Murawiew. Przed rewolucją w Rosji był Murawiew znanym adwokatem, obrońcą w procesach politycznych. Rewolucyjny Rząd Tymczasowy mianował go prezesem komisji śledczej, utworzonej dla wykrycia zbrodni starego ustroju. Z tego stanowiska został Murawjew usunięty przez przewrót bolszewicki.

Emil Zegadłowicz 18)

EGZYSTENCJE

Powieść współczesna

Część pierwsza:

WIELOBOKI

Samo miasto widać stąd jak na dłoni: kilka większych bloków: koszary, sąd z aresztami, szpital, gimnazjum i kościół o bardzo brzydkiej wieży przypominającej brudną rzodkiew — w ogóle forma do niczego i kolor jakiś jakby barszczu nieświeżego zalatującego kisem i pleśnią. Nie znam się na stylach, ale tyle przecież wiem, że takiego stylu nie ma na świecie chyba, że istnieje jakiś specjalny styl wądołowski, całkiem bez sensu.

Poza tym widać kilkadziesiąt większych kamienic dwu, a nawet trzy piętrowych, największa z nich, to izba skarbowa, gdzie się wpłaca podatki; posterunek policji państwowej mieści się w niskim, jednopiętrowym domu, więc go stąd nie widać, tak samo starostwa; kto zna dokładnie tubylczą topografię ten się łatwo domyśla, gdzie jedno i drugie jest; nietubylec może tylko przeczuwać.

Tam, koło tego kościoła, regularnie ustawione domy otaczają przestrzeń pustą: to rynek główny, główny teren spacerów mieszkanek i mieszkańców Wądołowa: chodzi się dookoła, dookoła — po kilku okrążeniach można rozpocząć w odwrotnym kierunku i odrobić poprzednią pętlę; ale w zasadzie to na jedno wychodzi, czy się w tę, czy w tę stronę idzie;; faktem jest, że zawsze wraca się na to samo miejsce i to prędko! — Na tym rynku odbywają się co wtorek targi: biedne, nędzne stragany żydowskie z perkalikami i znoszonym ubraniem, sprzęty drewniane: putnie, konewki, szafliki, trochę uprzęży, sporo szewskich wyrobów, powroźniczych jeszcze więcej. Od jakiegoś czasu włóczą się jacyś bezrobotni agitatorzy i namawiają ludność do demolowania straganów żydowskich — że to powinno być w polskich rękach — te perkaliki i te ubrania znoszone. Na szczęście nikt tych głuptaków tutaj nie słucha, chłopi się z nich śmieją — no, bo i rzeczywiście co to za takie drańtstwo, żeby biednemu Żydowi żyć i handlować nie było wolno. Tutaj najbiedniejsza warstwa ludzi, to Żydzi; bieda z nędzą! a gdzie jest bieda tam nie ma rasy, a gdzie jest nędza tam nie ma narodowości. Tego mnie nauczyła Kopyniówka — tu nikt nie myśli o tym, żeby być Polakiem, tylko, żeby mieć na sól do ziemniaków, albo na zapałki, których zresztą używa się tu bardzo mało; wyrobił się taki zwyczaj, że pod polepą utrzymuje się w popiele, w takim wałku z popiołem ogienek, a właściwie żarzenie nikłe, od którego się zapala, co potrzeba, większy ogień, lampę, świece i t. d. Gdy komuś zgaśnie, to biegnie do sąsiada po czerwony ruchelek węgla — w ręce go niesie, przerzuca z dłoni do dłoni, dmucha — i z niego sobie własny ogień nanowo roznieca. Ja mam zapalniczkę — jeden chłop je tu wyrabia, bardzo prymitywne, ale bardzo trwałe — ale ponieważ jest, oczywiście, niestęplowana, więc się z nią kryję. Dlatego też unikam palenia papierosów poza pokojem. A już co do zapałek, to są one bardzo drogie, gdzież to czterdzieści sztuk za dziesięć groszy — cztery za grosz — kto to sobie może na to pozwolić.

Dalej już za tymi zabudowaniami, które opisałem kończy się Wądołów. Dalej to już tylko pola, małe pagórki, rzadkie karczmy — i rozległy krajobraz przecięty już to błotnistą, już to pyłem stumanioną drogą. Do niej, jak do rzeki, wpływają inne pomniejsze, powiatowe, gminne, gromadzkie, te znów są zasilane ścieżkami, miedzami i wydepcinami; wszędzie te drogi! Aż się smutno robi!

Po drugiej stronie, z podwórka, tu nie ma przyżby, lecz można stanąć na odwróconym szafliku, wystarczy, — widać pomiędzy starą papiernią, dworem Goślińskich, kolczarnią i krańcami naszego przedmieścia wcale rozległe błonia, które tu także chętnie „ispą" nazywają; na tej to przestrzeni skąpo porosłą trawą od wieków wojsko odbywa swe ćwiczenia, niegdyś polskie, później austriackie, teraz znów polskie. „Ispa" oczywiście nie odczuwa tych ważnych. możnaby powiedzieć, zasadniczych, przemian dziejowych, dotyczą one bowiem współżycia człowieka z człowiekiem, dodajmy: złego, wrogiego współżycia. Przyroda jest dla nas obojętna podobnie jak matki w świecie zwierzęcym, które wydawszy swe potomstwo na świat i odchowawszy je do pewnego okresu, porzucają swe dzieci, a nawet odpędzają je szczerząc zęby i pokazując pazury, od siebie; przychodzi mi na myśl, że podanie o raju mogłoby oznaczać ten niemowlęcy okres ludzkości, gdy byliśmy przy cycku matki przyrody; gdy się okres ssania skończył, matka nas przepędziła, i odtąd zaczęła ludzkość tworzyć swą własną historię krwawą i pogną, której zasadniczym elementem jest ludożerstwo; szczepy t. zw. niecywilizowane zjadają się istotnie, zaś cywilizowane zadowalają się samym zabijaniem; ta różnica nazywa się postępem.

(D. c. n.)

Kraina cudów w ciele człowieka

Pomimo wysiłków konstruktorów nie ma na świecie maszyny tak skomplikowanej, precyzyjnej, jak organizm ludzki. Co prawda szereg maszyn, zbudowanych przez człowieka, potrafi wykonać roboty, o których nie można nawet marzyć przy zastosowaniu jedynie ręcznej pracy. Lecz nie ma maszyny, któraby łączyła w sobie zdolność wykonywania tak rozmaitych funkcyj i tak skomplikowanych ruchów, jak poszczególne organy człowieka.

Oczywiście, pomijamy w tym porównaniu układ nerwowy i inne detale maszyny ludzkiej, która na najwyższym szczeblu swego rozwoju produkuje myśl. Jesteśmy zbyt dalecy od poznania istoty życia, by pokusić się o sztuczne stworzenie życia, a tym bardziej o stworzenie „inteligentnej", „myślącej" maszyny.

Lecz wróćmy do ciała człowieka. Ile cudownych niespodzianek czeka nas przy poznawaniu jego tajemnic! Weźmy na przykład mięśnie. Są to istne silniki organizmu. Aby nauczyć się dobrze kierować nimi — trzeba zużyć dobre kilka lat. Przypomnijmy sobie z jakim trudem udaje się dziecku po całym roku życia zrobić parę niepewnych kroków. A zanim nauczy się pisać, tańczyć, jeździć na rowerze — upływa nie mało wody w rzekach. Najgenialniejszy człowiek nie potrafi odrazu nauczyć się władać 639 mięśniami swego ciała.

Zewnętrzna muskulatura składa się z poszczególnych włókien, których jest ogółem w ciele człowieka około 6 bilionów! Każde włókno (o długości 5 do 12 milimetrów) z kolei dzieli się na całe mnóstwo włókienek. Ilość ich w ciele człowieka sięga astronomicznej liczby 6 trylionów! Każde z wspomnianych włókienek dzieli się znów na poprzeczne tarczki jasne i ciemne. Ilość tych ostatnich wyraża się zupełnie niesłychanymi liczbami. Gdybyśmy zaczęli wyciągać z mięśni po jednej takiej tarczce co sekundę, musielibyśmy zużyć na wyciągnięcie wszystkich nie mniej, niż 25.000 lat!

Im grubszy jest mięsień — tym jest silniejszy, natomiast im dłuższy — tym zwinniejszy. Dlatego też nowoczesnym dążeniem ludzi zajmujących się gimnastyką lub sportem (z wyjątkiem ciężkiej atletyki) jest wyrobienie sobie długich i elastycznych mięśni.

Mięsień na każdy centymetr kwadratowy swego przekroju może podnieść ciężar 4 do 8 kilogramów. Szybkość ruchu mięśni zależy od wielu względów. Są pianiści, którzy wykonywali 25 ruchów w ciągu sekundy, skrzypkowie, robiący do 600 ruchów na minutę. Niektórzy ludzie mogą wykonać językiem 1500 ruchów w ciągu minuty! W ogóle język jest najszybszym mięśniem człowieka.

Mięśnie są przeważnie parzyste. Najwięcej mięśni posiadają plecy — 180, następnie nogi — 124, ręce — 98, wnętrzności — 83, pierś — 54, głowa — 53, szyja — 32 i brzuch — 15.

Aczkolwiek prawie wszystkie mięśnie są parzyste, nie oznacza to, że wykonywują one zawsze jednakową pracę. W ciele człowieka występuje brak symetrii. 96% ludzi ma prawą rękę dłuższą od lewej o 1 centymetr. Prawa strona naszego ciała jest wrażliwszą od lewej. Na skutek asymetrii nikt nie potrafi przejść większej odległości po linii prostej z zawiązanymi oczyma. Wiadomo powszechnie, jak krążą dokoła jednego miejsca wędrowcy w czasie zawiei.

Dla dzikich zwierząt asymetria posiada wielkie znaczenie: ptaki morskie, które zaleciały daleko na morze dzięki asymetrii, wracają do brzegu; lew w pustyni nie zgubi swego legowiska, a niedźwiedź w lesie krąży całe życie dokoła jednego miejsca.

Małpy — goryle i szympansy — są mańkutami, lepiej władają lewą ręką i t. p. Ale nie oznacza to, że człowiek-mańkut jest zacofany w rozwoju. Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Napoleon byli mańkutami.

ŻYCIODAJNA POMPA.

Najciekawszym bodaj organem ludzkiego ciała jest serce. Jest to rodzaj doskonałej pompy o ciężarze 300 gr. i wielkości pięści. Był czas, gdy uważano, że serce jest siedliskiem „duchów życia", które tam właśnie zasilają krew swymi tajemniczymi eliksirami. Dziś każdy uczeń wie, jak się ma sprawa.

Angielski uczony, William Harvey, poświęcił sporo czasu i energii, by dowieść, że serce jest organem, który podobnie do pompy przetłacza krew przez „rurociąg" — naczynia krwionośne. Pompuje ono w ciągu 1 minuty 6 litrów krwi, w ciągu dnia 10.000 litrów, w ciągu roku 3,5 milionów ltr., w ciągu 70 lat życia 250 milionów ltr., czyli całe jezioro krwi. Serce „Bije" przeciętnie 70 razy na minutę. Im większy wysiłek robi człowiek, tym szybsza jest praca serca.

Podczas snu puls człowieka wynosi 65, gdy człowiek siedzi—70, gdy stoi—78, przy lekkiej pracy—85, gdy wreszcie mocno wysila się — 100. Puls zależy zresztą i od wieku: u niemowląt serce wykonywa 140 uderzeń na minutę, u dziecka — 99, u podlotków — 70. dorosły człowiek ma puls 70, starzec wreszcie 76. Poza tym puls zależy od temperatury, zdrowia i t. p.

Młode organizmy dzieci wymagają szybszego krążenia krwi, aby ciało nie mogło ostygnąć. Serce w ciągu dnia robi 100.000 uderzeń. Jest to jakby silnik o mocy 1/375 konia mechanicznego. Taki silnik potrafiłby unieść siebie w ciągu godziny na wysokość 2,5 klm.

Czerwone ciałka krwi — t. zw. erytrocyty, są b. małe, mają średnicę zaledwie 0,007 mm. W jednym milimetrze sześciennym krwi pływa do 5 miliardów czerwonych ciałek. W całym organizmie ludzkim jest ich ok. 22 trylionów. Gdyby je ułożyć w szereg — stanowiłyby łańcuszek o takiej długości, że pociąg pośpieszny musiałby jechać przez 100 dni, by przebyć ją. Łańcuszkiem takim możnaby opasać trzykrotnie kulę ziemską.

Życie czerwonego ciałka krwi jest bardzo krótkie. Trwa ono zaledwie 20 dni. W naszym ciele erytrocyt obiega 3.000 razy dziennie przez naturę „przepisany" tor. Po 60.000 takich podróży dokoła ciała erytrocyt umiera. Codziennie ginie trylion czerwonych ciałek, tyleż ich produkuje dziennie i dostarcza do krwi organizm. Zawierają one w sobie substancję barwiącą — hemoglobinę, która pochłania duże ilości tlenu.

Są we krwi naszej i inne, białe ciałka, t. zw. fagocyty. Te stanowią jakby przyboczną gwardię organizmu. Niech tylko zjawią się jacyś obcy przybysze, na przykład szkodliwe bakterie, a zastępy fagocytów natychmiast rzucają się do walki i po krótkich zapasach pożerają zwyciężonych wrogów. Biada organizmowi, w którym z tych czy innych względów zastrajkowała przyboczna gwardia. Wystawiony jest na wszelkie niebezpieczeństwa, które dla nieuzbrojonego organizmu łatwo mogą się stać śmiertelne.

Jak ordynuje Ubezpieczalnia Społeczna

Otrzymaliśmy następujący list:

Jako stały czytelnik Waszego pisma, uprzejmie proszę o umieszczenie mego listu i łaskawe podanie do publicznej wiadomości, jak ordynuje i uzdrawia ubezpieczonych Ubezpieczalnia Społeczna i czy już niema sposobu przynaglenia tak palącej sprawy dla dobra ludzi pracujących, którzy są „ubezpieczeni" w instytucji społecznej. Nie starałbym się rzeczy tej wyświetlić publicznie, lecz kosztowało mnie to życie mojej żony, jestem więc rozgoryczony i chcę by szerszy ogół o tym wiedział.

Otóż w październiku ub. r. zachorowała żona moja na ucho. Udając się do rejonowego lekarza L. prosiła o skierowanie do specjalisty w tej chorobie dra B., lecz tamten odmówił i skierował ją do Ostrowca, gdzie specjalisty takiego niema. W szpitalu stosowano leczenie zimnymi okładami i po kilku dniach odesłano z powrotem do Starachowic, gdzie dr. B. leczył ciepłymi okładami. Na skutek chwilowego polepszenia się stanu chorej i wobec tego że materia przestała wyciekać, dr. B. operacji nie zrobił, uważając ją za zbyteczną. W tym czasie Dr. B. miał wyjechać na urlop, przeto żona moja prosiła go, aby zostawił ją pod opieką doktora obeznanego z tą chorobą, lecz bezskutecznie. W dwa dni po wyjeździe dra B., stan chorej pogorszył się i temperatura podniosła się do 40 st. Doktór M. zastępujący dra B. skierował ją znów do Ostrowca, wbrew woli żony i pomimo jej spazmatycznego płaczu. Obsługa przemocą ubrała żonę i karetką przewiozła do Ostrowca. Tam znowu ją trzymano 5 dni i kilkakrotnie prześwietlano rentgenem. Dopiero po usilnych staraniach rodziny mojej, raczono przesłać moją żonę do szpitala w Krakowie. W szpitalu Św. Łazarza docent Miedoński i dr. Haber orzekli, że nie ma rady bez operacji, nadziei nie ma, trzebaby operować, ale za późno — dlatego wątpliwe, czy wogóle da się coś zrobić. Operacja udała się, lecz, jak się okazało, faktycznie było za późno, gdyż po 3-ch dniach chora umarła, mając lat 52 i osierociwszy drobne dzieci.

W szpitalu dr. Haber powiedział, że operację trzeba było zrobić jeszcze przed wyjazdem dra B. i nie czekać tak długo, aż ropa dotrze do mózgu.

To są skutki leczenia i formalnego, biurokratycznego przesyłania chorych. Przede wszystkim trzeba ubiegać się o protekcję, wtenczas dopiero dokonywa się działań, które w skutkach są za późne.

Nie będę zaznaczał, jakich trzeba użyć środków, aby zapobiec oschłemu stosunkowi do ubezpieczonych, lecz dla dobra społecznego już byłby czas położyć kres tym praktykom.

Z demokratycznym pozdrowieniem

I. M. Kierbel

Wierzbnik, 9-go stycznia 1937 r.

**

Czy władze Ubezpieczalni mają coś na swoje usprawiedliwienie — albo czy są w stanie zaprzeczyć przytoczonym w liście faktom?

Wyrok w procesie komunistycznym w Łomży

Sąd Okręgowy w Łomży rozpoznawał w dniu wczorajszym sprawę Strzałki, Choiny i Turlejskiego oskarżonych z art. 97 w zw. z 93 KK. za przynależność do partii komunistycznej. Akt oskarżenia zarzucał oskarżonym Strzałce i Choinie, że jako członkowie Komitetu KPP w Łomży prowadzili agitację wśród bezrobotnych oraz, że w dniu 1 maja 1936 r. wznosili hasła antypaństwowe.

Jan Turlejski był studentem Politechniki Warszawskiej. Według aktu oskarżenia był on redaktorem komunistycznego organu p. n. „Politechnik", prowadził agitację komunistyczną na terenie akademickim oraz został zaangażowany do wygłoszenia przemówienia w dniu 1 maja w Łomży.

Na wiecu tym Turlejski miał rzekomo krytykować działalność rządu, nazywając go reakcyjnym, gloryfikował Rosję Sowiecką, ganił politykę zagraniczną ministra Becka i wznosił hasła żądające uwolnienia więźniów politycznych itp.

Na rozprawie obrońca zbijał trzy oskarżenia, wykazując ich bezpodstawność. Wystąpienie osk. Turlejskiego na wiecu 1-o majowym — twierdził obrońca — zawierało dopuszczalną krytykę rządu.

Sąd Okręgowy zmienił kwalifikację i z mocy art. 154 KK. (publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstw) skazał: Choinę na 3 lata więzienia, Strzałkę i Turlejskiego po 2 lata więzienia każdego.

SPORT

Boks

ZWYCIĘSTWO BOKSERÓW WARSZAWIANKI W ŁODZI.

Rozegrany w Łodzi mecz bokserski pomiędzy drużynami Warszawianki o Hakoahem (Łódź) zakończył się zwycięstwem Warszawianki w stosunku 11:5. Wyniki techniczne przedstawiają się następująco (na pierwszym miejscu zawodnicy Warszawianki):

w muszej Szykowski zremisował z Rossmanem,

w koguciej Borkowski znakoutował w 2-giej rundzie Liebermana,

w piórkowej Raźniewski walczył z Gottfrydem na remis,

w lekkiej Polus odniósł łatwe zwycięstwo na punkty z Fagotem, ale nie wykazał się specjalną klasą,

w półśredniej Zieliński został znokautowany w 2-giej rundzie przez Wdowińskiego, w tej samej wadze Taborek wygrał na punkty z Jabłońskim. Taborek zupełnie nie przypomina boksera o dawnej klasie, gdy jeszcze walczył w barwach I. K. P.

w średniej ostrą walkę stoczyli Zaręba z Waldmanem, w której wysoko na punkty zwyciężył Zaręba,

w półciężkiej Karpiński zremisował z Jaskółką (Zjednoczone).

Zainteresowanie zawodami olbrzymie.

PORAŻKA GDYŃSKICH BOKSERÓW W ŁODZI.

W Łodzi odbył się mecz bokserski pomiędzy drużynami RKS. „Bałtyk" z Gdyni a KS. „Gayer", zakończony łatwym i zasłużonym zwycięstwem „Gayera" w stosunku 11:3. Goście byli zespołem bardzo prymitywnym i niewyszkolonym.

ZWYCIĘSTWO BOKSERÓW WARSZAWSKIEJ LEGII W WILNIE.

Rozegrany w Wilnie mecz bokserski między warszawską Legią a miejscowym AZS. zakończyło się nieznacznym zwycięstwem gości w stosunku 9:7.

Hockey

MISTRZOSTWA HOKEJOWE KRAKOWA.

„Cracovia" rozegrała w niedzielę mecz w hokeju na lodzie o mistrzostwo okręgu krakowskiego z „Sokołem", bijąc go 8:1 (2:0, 5:1, 1:0) i mając przez cały czas zawodów bezwzględną przewagę. Bramki strzelili Marchewczyk, Kowalski i Toni (po 2) oraz Michalik i Wołkowski (po 1), dla Sokoła — Pankiewicz.

Zwycięstwem tym Cracovia zapewniła sobie prowadzenie w tabeli o mistrzostwo okręgu krakowskiego.

Drugi mecz między „Wawelem" i „Legią" zakończył się zwycięstwem „Wawelu" 3:2 (1:2, 2:0, 0:0).

Mecz ten zadecydował o spadku Legii do klasy „b" okręgu krakowskiego.

NA TORACH HOKEJOWYCH WILNA.

Rozegrany w niedzielę pierwszy międzyklubowy mecz hokejowy pomiędzy KPW Ogniskiem a AZS zakończył się zwycięstwem Ogniska 3:1 (1:0, 1:1, 1:0).

GRYF NAJLEPSZYM ZESPOŁEM HOKEJOWYM POMORZA.

W sobotę i niedzielę odbył się w Toruniu turniej hokejowy o mistrzostwo Pomrza.

Pierwsze miejsce w turnieju zajął Gryf, drugie KPW Pomorzanin, — trzecie Chojniczanka.

Łyżwiarstwo

PROPAGANDOWE ZAWODY ŁYŻWIARSKIE W PRUSZKOWIE

W Pruszkowie odbyły się w niedzielę propagandowe zawody łyżwiarskie w jeździe szybkiej, połączone z pokazami jazdy figurowej.

Na 500 m. zwyciężył Kalbarczyk w czasie 49,3, 2) Lisiecki 49,9, 3) Kowalski 53,9, 4) Izdebski 56,4.

Na 3.000 m. wygrał również Kalbarczyk w czasie 5:33, 2) Lisiecki 6:05,2, 3) Kowalski 6:13, 4) Izdebski 6:34.

Poza tym odbyły się biegi dla młodzieży niestowarzyszonej i bieg pokazowy dla kobiet z udziałem rekordzistki świata p. Zofii Nehringowej.

Zawody wywołały b. duże zainteresowanie i zgromadziły przeszło 2 tysiące widzów.

Narciarstwo

NARCIARSKIE MISTRZOSTWA OKRĘGU LWOWSKIEGO.

W sobotę rozpoczęły się we Lwowie narciarskie mistrzostwa okręgu lwowskiego. Ogółem startowało około 50 zawodników.

W biegu na 16 klm. pierwsze miejsce zajął Stopka (KTN) w czasie 1:07:22, 2) Teissery (KTN) 1:09:12 3) Prokopowicz (Lechia.)

Bieg pań został w ostatniej chwili odwołany.

W niedzielę w drugim dniu mistrzostw rozegrany został konkurs skoków otwarty i do biegu złożonego.

W wyniku biegu złożonego tytuł mistrza okręgu lwowskiego zdobył Teissery (KTN) z notą 299.8 i skokami 32 i 33, 2) Matlka (Lechia) nota 251.8, skoki 27 i 26, 3) Heppe (KTN).

Konkurs skoków otwarty wygrał Matlka (Lechia) nota 101.4, skoki 26.5 i 34, 2) Szczepanowski (KTN) nota 97.8, skoki 26 i 25.

W klasie juniorów pierwsze miejsce zajął Barański (Lechia) nota 114.7, skoki 31 i 28 z upad.

Poza konkursem startował Stanisław Marusarz, który osiągnął odległość 49.5 i 50 m. Ten ostatni skok stanowi nowy rekord skoczni brzuchowieckiej.

MISTRZOSTWA NARCIARSKIE OKRĘGU KRAKOWSKIEGO

W pierwszym dniu mistrzostw narciarskich okręgu krakowskiego w Rabce odbył się bieg na 16 km. otwarty i do kombinacji. Na pięknie ośnieżonej trasie, pokrytej zamarzniętym puchem śnieżnym stanęło kilkudziesięciu zawodników, zrzeszonych w klubach okręgu krakowskiego. Trasa wyznaczona przez Bronisława Czecha, prowadziła przez pięknie ośnieżone partie Bani, Grzebienia, Szumiącej, Tatarowej.

Wyniki biegu są następujące:

1) Kondys Stefan (KSM Rabka) 1:08:14,5 sek.,

2) Bandura Włodz. (AZS Kraków) 1:08:15,5,

3) Głodkiewicz Mieczysław (TTN Kraków) 1:10:51.

Rewelacyjne wyniki biegu na powyższej trasie osiągnięto poza konkursem, w którym startowali i kolejno zajęli miejsca:

1) Wawrytko Stan. (Sokół Zakopane) w czasie 58:45,5,

2) Bursa Józef (Sokół Zakopane) 1:01:46,5,

3) Pyzowski Józef (Sokół N. Targ) 1:06,58.

Różne

WYJAŚNIENIE WOJSKOWEGO KLUBU SPORTOWEGO „LEGIA"

Ostatnio w prasie ukazały się komunikaty pod sensacyjnymi tytułami: „Komisarz WKS „Legia", „Zarząd Klubu rozwiązany" i t. p. w związku z tym zarząd WKS „Legia" stwierdza, że wobec zdekompletowania zarządu, zwrócił się jeszcze w październiku ub. r. do przełożonych władz wojskowych o mianowanie komisarycznego prezesa w osobie p. ppłk. Ziętkiewicza — zastępcy dyrektora Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W. — czemu jednak przez dłuższy czas sprzeciwiały się pewne czynniki. Obecnie czynniki te, zgodnie zresztą z poprzednimi wnioskami zarządu zmieniły swoje zdanie i zdecydowały się wystąpić o mianowanie komisarza właśnie w osobie tego samego p. ppłk. Ziętkiewicza. Mianowanie komisarza jest logiczną ewolucją rozwoju stosunków w Klubie z chwilą reorganizacji jego podstaw i doszukiwanie się w sym sensacji jest całkowicie nieuzasadnioną.

Zarząd W. K. S. „Legia", zdając sobie sprawę, że obecna struktura prawna Klubu stwarza pewne trudności w formalnym przeprowadzeniu zamierzonej zmiany, a pragnąc ułatwić przeprowadzenie jej przełożonym władzom, postanowił złożyć swe mandaty, wskutek czego powyższe trudności formalno - prawne przestaną istnieć.

Niestety, wciąż aktualne

Historia — starucha, bezzębna, ale jara, podsuwa nam czasem dziwnie jaskrawe analogie. W książce Dr. Adama Próchnika p. n. „Bunt łódzki w 1892 r." opisującej masowy strajk, rozpoczęty 1 maja, — próby zdławienia go za pomocą pogromów żydowskich— próby, od których proletariat łódzki z pogardą się odgrodził — znajduję taki urywek z wiersza p. t.: „Odprawa", wydanego przez organizację PPS.:

Kiedy w pierwszy dzionek maja
Łódź zatrzęsła jarzmem kraju
To ciemięzcom drgnęły łydy —
CHCIELI RZUCIĆ NAS NA ŻYDY.
By nam plwano w twarz z ohydy.
Ej, frajerzy, ej, frajerzy,
TO WAM BATY DAĆ NALEŻY
Żydów bili doliniarze
Myśmy z prawdą poszli w parze.

Podobno wierszyk ten nieudolny, ale odpowiadający rzeczywistości historycznej, miał wśród robotników łódzkich wielkie powodzenie...

Mar. Br.

Drogi z aluminium

Ciekawy pomysł szwajcarskich inżynierów

Stosowane dotychczas przy budowie gładkich nawierzchni drogowych asfalt i smoła, mają jedną główną wadę — pochłaniają za bardzo światło reflektorów, co zmniejsza widoczność w czasie jazdy nocnej, zmuszając tym samym do ograniczenia szybkości jazdy.

Na zagadnienie to zwrócili pierwsi uwagę Niemcy, które przy budowie głównych autostrat stosują obecnie domieszkę betonu, przez co uzyskuje się widoczny nocą biały szlak drogi, nie pochłaniający w takim stopniu, jak zwykłe drogi asfaltowe, promieni świetlnych. Inowacja ta wydała się jednak kilku inżynierom szwajcarskim za mało celową, wobec czego postanowili oni przy budowie dróg dodawać do masy asfaltowej domieszkę proszku aluminiowego. Pierwsze próby dały doskonałe wyniki. Droga „aluminiowa" daje w nocy daleko lepszą widoczność, a światło padających na nią reflektorów oświetla równomiernie cały szlak na kilkaset metrów. Proszek aluminiowy nie pochłania bowiem promieni świetlnych, lecz odbija, pozwalając zarysom drogi wystąpić w całej wyrazistości, co ma niemałe znaczenie dla bezpieczeństwa ruchu. Wynalazkiem inżynierów szwajcarskich zainteresowało się pewne holenderskie konsorcjum budowy dróg, które zamierza kupić patent od Szwajcarów.

ZABAWA TANECZNA R. K. S. „DRUKARZ"

Dnia 30 stycznia b. r. o godz. 23-ej w sali teatru „ATENEUM" odbędzie się reprezentacyjna zabawa taneczna R. K. S. „Drukarz".

Bilety w cenie zł. 3.50, a dla członków klubów sportowych oraz członków związków zawodowych zł. 2.50 można nabywać w sekretariacie Klubu (Nowy Świat 38 m. 6 tel. 2-48-42) od godz. 10-ej rano do 8-ej wieczór.

Odpowiedzi Redakcji

Stały Czytelnik, Heński, Elka, SB, Kgs, BKV — nie wydrukujemy.

Z. Kwarta, Bydgoszcz. — Reflektujemy ewentualnie na suchy materiał faktowy. Niezamówionych prac nie honorujemy.

TUR w Sosnowcu — Ze względów cenzuralnych nie pójdzie.

P. Leon Roliński, Legionowo. — Proponowane przez Pana wyjście z sytuacji można byłoby przyjąć, ale nie w obecnych warunkach, ponieważ nie należy pałkarzom ustępować.

Ze świata pracy

Związek chrześć. przeciw bezrobotnym

Robotnicy piekarscy w Krakowie zawarli ub. r. umowę zbiorową z pracodawcami, mocą której jeden dzień w tygodniu robotnicy stale zajęci odstępowali bezrobotnym. W takim stanie rzeczy bezrobotni pracowali 2—4 dni w tygodniu, zarabiając przeciętnie 30 zł. Ludzie ci pchali przeto jakoś biedę, aż oto pracodawcom przyszedł w sukurs Związek Chrześć., który złamał umowę zbiorową, przez co wyrzucił tych dorywczo pracujących robotników na bruk. Pomoc zimowa zaś odmówiła im zasiłku, twierdząc, że są częściowo zatrudnieni.

I co ci bezrobotni mają z sobą począć?

Akcja cennikowa w fabryce „Pischinger"

Robotnicy fabryki „Pischinger" wypowiedzieli umowę zbiorową, zawartą przed rokiem i zawiadomili o tem p. Inspektora Pracy. Byłoby wskazanem, by konferencji nie odwlekano do ostatniego dnia przed 15 lutego. Żądania robotników reprezentowanych przez Związek klasowy Cukierników, idą w kierunku podniesienia płacy, która jest jeszcze niższą, niż w fabryce „Suchard". Ciągle czytamy w prasie „Lewiatana", że odczuwa się znaczną poprawę koniunktury, więc chyba i robotników z fabryki słodyczy „Pischingera" nie ominie „słodycz„ poprawy płac. *C.*

—o—

Zakończenie strajku

Niedawno wybuchł strajk „polski" w odlewni żelaza p. Immerglücka w Krakowie.

Strajk został przerwany,. gdyż silne mrozy uniemożliwiły przebywanie w zabudowaniach fabrycznych.

Z sali sądowej

Sprawa Dr. Szumskiego

Już raz odbywała się rozprawa w sądzie w Sanoku przeciw znanemu działaczowi socjalistycznemu. dr. Szumskiemu, który według aktu oskarżenia miał dopuścić się obrazy Sejmu, Hitlera, nazywając go „zugsführerem", oraz rozszerzać wiadomości, mogące wywołać niepokój publiczny.

Rozprawa została odroczona dla przesłuchania szeregu świadków.

Obecnie odbył się dalszy ciąg rozprawy, na której zeznawali świadkowie obrony: Gocek, Solon i Laskowski, oraz powołany przez prokuratora wicestarosta Trznadel.

Zeznania świadków wypadły korzystnie dla oskarżonego.

Po przemówieniu prokuratora dr. Szczepańskiego, który domagał się surowego ukarania oskarżonego, zabrał głos obrońca dr. Grossfeld z Przemyśla, który wykazał bezzasadność aktu oskarżenia, opierającego się jedynie na dowolnie zestawionych fragmentach z przemówienia oskarżonego.

Jeśli chodzi o osobę Hitlera, to oskarżony nazwał go „führer", co jest nazwą oficjalną. Słowa „zugsführer" nie powiedział. Hitler był „zugsführerem" w armii niemieckiej i nawet gdyby ktoś tak go nazwał, nie stanowi to obrazy „głowy obcego państwa". W konkluzji wywodów swych dr. Grossfeld wniósł o uniewinnienie oskarżonego.

Sąd postanowił ogłosić wyrok we wtorek 19 bm.

KRONIKA KRAKOWA

Z Teatru im. J. Słowackiego.

Wtorek 19. I. „Nieusprawiedliwiona godzina".

Środa 20. I. „Krowoderskie zuchy"

„Ależ to na serio" kom. L. Pirandella (w przekł. Z. Jachimeckiej) będzie najbliższą premierą Teatru im. J. Słowackiego.

Co grają w kinach?

ADRIA: „Skowronek".
ATLANTIC: „Mały lord" i „Ada to nie wypada".
APOLLO: „Matura".
BAGATELA: „Raj na ziemi", oraz rewia „Złoty karnawał".
DOM ŻOŁNIERZA: „Złotowłosy brzdąc".
PROMIEŃ: „Kain i Mabel".
SZTUKA: „Oskarżona".
ŚWIT: „Dla ciebie Mario".
STELLA: „Burza nad Andami".
II. „Kopciuszek".
UCIECHA: „Sylwetki".

Już od jutra rozpoczyna w „Bagateli" gościnne występy znakomity król piosenkarzy Tadeusz Faliszewski w otoczeniu całego zespołu.

PROGRAM RADIOWY.

Wtorek popoł.

14.00 Płyty. 15.00 Wiadomości gospodarcze. 15.50 Koncert. 15.30 „Czy wiecie, że... 16.00 Wrażenia z Escorialu. 16.15 Skrzynka P. K. O. 16.30 Muzyka hinduska. 17.15 „Dni powszednie państwa Kowalskich. 17.30 Sonaty skrzypcowe Beethovena. 17.50 „Życie papierowe" 18.00 Pogadanka aktualna. 18.10 Sport w miastach i miasteczkach. 18.20 Nasze pieśni. 18.50 Pogadanka aktualna. 19. „Czy i w jaki sposób książka wychowuje dzieci? 19.20 Koncert z Warszawy. 20.00 Koncert Stow. Mił. Dawnej Muzyki.

21.50. Płyty. 22.30 „Poezja powstania styczniowego". 22.45 Muzyka taneczna.

Środa (przedpoł.)

6.30 Audycja poranna. 7.25 Kilka informacji. 7.30 Koncert z Warszawy. 11.30 Audycja dla szkół. 11.57 Sygnał czasu. 12.03 Muz. popular. z Poznania. 12.40 Dziennik południowy.

Robotniczy klub sport. „Legia" w Krakowie organizuje bezpłatną naukę zapaśnictwa od 30. I. do 20 II. 1937. Ćwiczenia odbywać się będą w środy i piątki o godz. 19.30. Wpisowe 1 zł. przyjmuje sekretariat RKS „Legia" Dunajewskiego 5 II. p. 18 i 19 stycznia.

Kraków w okowach mrozu

Od kilku dni utrzymuje się tu silny mróz, dochodzący w godzinach rannych do 20 stopni. Wisła na znacznej przestrzeni pokryła się powłoką lodową.

Zanotowano wiele wypadków odmrożeń.

Ruch uliczny znacznie osłabł. W wielu punktach miasta dla osób, zmuszonych do przebywania na wolnym powietrzu, zarząd miejski zainstalował piecyki koksowe.

Zaginął student gimnazjalny

Onegdaj wydalił się z domu rodzicielskiego Tadeusz Bębenek, lat 16, zamieszkały przy ul. Gromadzkiej 99, uczeń 4 kl. gimnazjalnej i do tej pory nie powrócił.

Zgromadzenie robotników ziemnych z Funduszu Pracy odbędzie się 20. I. o godz. 4 w Domu Górników ul. Krasińskiego 16.

ODCZYTY

W lokalu Z. Z. Prac. Umysł. przy ul. Sławkowskiej 6. wygłosi o godz. 7.30 wiecz. p. Kazimierz Kalinowski odczyt p. t. „U źródeł powszechnej przestępczości". Wstęp wolny.

W Szkole Zdrowia (ul. Dunajewskiego 5) odbędzie się o godz. 7-ej wiecz. odczyt p. dr. Stan. Haczkiewicza p. t. „O pasorzytach". Wstęp wolny.

Wiadomości radiowe

„Nieznany rapsod".

Wśród bohaterskich zdarzeń Powstania Styczniowego, mniej znaną kartę przedstawiają dzieje polskich wypraw morskich. Jedną z tych wypraw, powierzył Rząd Narodowy do wykonania płk. Teofilowi Łapińskiemu. Fakt, że udział doradczy w wspomnianej wyprawie wzięli najprzedniejsi konspiratorzy i rewolucjoniści z Mazzinim i Bakuninem i Karolem Marksem na czele, nadaje dziś tej nieznanej karcie naszej historii posmak wręcz sensacyjny. Tło i zdarzenia tych niezwykłych wypadków dziejowych posłużyły znanemu pisarzowi maryniście Januszowi Stępowskiemu, do opracowania oryginalnego słuchowiska p. t. „Nieznany rapsod", które nadane zostanie przez Polskie Radio w rocznicę Powstania Styczniowego dn. 21. I. 1937 o godz. 19.00.

Powoli, zacny duszpasterzu!

Złości to nasz kler, że robotnicy nie czytają kolportowanych przy ich pomocy „Małych Dzienników", „Dzwonów Niedzielnych" i t. p. organów reakcji. Nie pomagają nawoływania z ambony, nie pomaga akcja różnych zakonów i „Róż żywych". Robotnicy nie dają wytrącić sobie z rąk prasy socjalistycznej.

Na tym tle zdarzył się w Wadowicach charakterystyczny wypadek. Otóż tamtejszy duszpasterz atakując z ambony związki zawodowe, nie oszczędził oczywiście prasy robotniczej. „Jeśli — powiedział — dziewczyna przeczyta dwie gazety socjalistyczne, stanie się prostytutką!".

A jeżeli przeczyta trzy takie gazety, to co się z nią stanie — księże dobrodzieju?

Smutna karta gospodarki miejskiej

Od kilkudziesięciu lat istnieje w naszym mieście (przy ul. Lubicz) t. zw. „ogród angielski". Jest to przestrzeń ogromnych rozmiarów, na której stoi jednopiętrowy domek i kilka walących się baraków. Zabudowania te noszą szumną nazwę „Miejski Dom Starców i Nieuleczalnych". Ten „Dom Starców" nie jest azylem dla ludzi, którzy u schyłku życia mieliby niezbędne wygody, przeciwnie przynosi on miastu tylko wstyd swym wyglądem i warunkami mieszkalnymi.

A przecież Zarząd miejski mógłby nacisnąć na Rząd, aby wziął pod uwagę znaczenie Krakowa dla Państwa i znalazł odpowiedni fundusz na wykupienie tej śródmiejskiej parceli, a za otrzymane pieniądze gmina mogłaby wybudować kilka azylów dla starców na modłę europejską, zdala od zgiełku wielkomiejskiego.

Ale Zarząd nie wykazuje ani krzty zainteresowania w kierunku zmiany tych fatalnych stosunków. Chcąc się nawet pozbyć tego ciężaru — przed dwoma laty, wbrew stanowisku 12 głosów radnych socj., postanowiono „wydzierżawić" ten dom zakonnicom, które wedle słów Dra Klimeckiego, referującego tę sprawę, „znakomicie się wywiążą ze swych obowiązków". Ale jakoś niezbyt „znakomicie się wywiązały", skoro ostatnio administrację oddano innemu zespołowi zakonnic. Warto by ujawnić przyczyny te jrewolucji pałacowej.

„Gorliwa" pomoc szkolnych komitetów rodzicielskich

Matka Janiny Krasickiej, która padła na ulicach Krakowa dnia 23. marca ub. r. zgłosiła się do szkoły w Borku Fałęckim, gdzie uczęszcza troje jej dzieci — z prośbą o zaopatrzenie odzieżowe. Krasicka wyraziła zdziwienie, że zaopatrzano dzieci dobrze sytuowanych rodziców zaś jej, bezrobotnej, biednej wdowy pominięto. Na słowa te ks. katecheta kazał jej się wynosić.

A przecież Chrystus przykazał biednych przyodziać — księże katecheto!...

Echa rewizji

W związku z notatkami jakie ukazały się w prasie warszawskiej o ponownej rewizji w łuszczarni ryżu w Gdyni i zakwestjonowaniu ksiąg, dowiadujemy się że ponowna rewizja nie miała miejsca a przy poprzedniej rewizji książki zabrane też nie były, gdyż, jak sprawdziliśmy, rewizja nie dotyczyła bezpośrednio łuszczarni, lecz firmy, będącej z nią w stosunkach handlowych.

Redakcja i administracja, ul. Dunajewskiego 6 m. 2, parter. Telefon 110-16. PKO. 400.136 Krakowski Dziennik Popularny. Godziny redakcyjne od 17 - 18. Admin. czynna od 9-14 i 17-19.

Wydawca i redaktor odpow. Witold Bieder. Dział ogłoszeń — ul. Na Gródku 2 m. 1. — Telefon 173-02. Drukarnia „Monopol" w Krakowie, ul. Na Gródku 2, tel. 173-02